

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

εκδδα

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΚΖ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

ΤΙΤΛΟΣ

Κανονισμός eIDAS για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Εφαρμογή στην Ελλάδα και επίδραση στον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης και του ιδιωτικού τομέα.

ΤΜ. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Επιβλέπων:

Διονύσιος Κοντογιώργης

Σπουδαστής:

Γεώργιος Κανδιάνος

ΑΘΗΝΑ - 2022

**Κανονισμός eIDAS για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις
υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Εφαρμογή στην Ελλάδα και
επίδραση στον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας
διοίκησης και του ιδιωτικού τομέα.**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014, γνωστός ως Κανονισμός eIDAS, είναι το πρώτο ενωσιακό νομοθέτημα που θέτει σε ισχύ ένα συνεκτικό πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Βασικός στόχος του είναι η ενδυνάμωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς στην Ε.Ε., μέσα από τη διαλειτουργικότητα των εθνικών συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και την εισαγωγή της έννοιας «εμπιστοσύνη» στις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Αν και με καθυστέρηση μερικών ετών, η ελληνική δημόσια διοίκηση θεμελίωσε τον ψηφιακό μετασχηματισμό της σε πολλές από τις προβλέψεις του eIDAS.

Ο Κανονισμός eIDAS έδωσε το έναυσμα για την εισαγωγή καινοτομιών στον ψηφιακό μετασχηματισμό της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Οι προοπτικές που ανοίγονται από την εφαρμογή του τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα είναι σημαντικές.

Στην παρούσα εργασία, αποτυπώνεται το θεσμικό πλαίσιο που αφορά τον Κανονισμό και την εφαρμογή του στην Ελλάδα, αναλύεται μελέτη περίπτωσης εισαγωγής και αξιοποίησης υπηρεσίας που προβλέπεται στον Κανονισμό και παρουσιάζεται μια νέα πρόταση εισαγωγής υπηρεσίας στον δημόσιο τομέα (έκδοση δημοσίων εγγράφων μέσα από το gov.gr), στην οποία γίνεται χρήση τουλάχιστον μίας υπηρεσίας εμπιστοσύνης.

Τέλος, γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των βασικών προβλέψεων της πρότασης τροποποίησης του Κανονισμού, με ιδιαίτερη μνεία στο πλαίσιο που εισάγεται για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα.

Λέξεις-κλειδιά:

eIDAS, ψηφιακή δημόσια διοίκηση, ηλεκτρονικές υπογραφές, ηλεκτρονική ταυτοποίηση, ηλεκτρονικά έγγραφα, ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα

ABSTRACT

Regulation (EU) 910/2014, known as the eIDAS Regulation, is the first EU legislation to put a coherent framework for electronic identification and trust services into effect. Its main goal is to strengthen the digital single market in the EU, through the interoperability of national electronic identification systems and the introduction of the concept of "trust" in electronic transactions. Although a few years late, the Greek public administration has based its digital transformation on many of the eIDAS forecasts.

The eIDAS Regulation was the trigger for innovations in the digital transformation of the Greek public administration. Its implementation raised significant prospects for both public and private sectors.

This paper presents the institutional framework regarding the Regulation and its implementation in Greece, a case study for the introduction and utilization of a service provided in the Regulation and a new proposal for the introduction of a service in the public sector (issuing public documents through gov.gr), in which at least one trust service is used.

Finally, the main provisions of the proposed amendment to the Regulation – particularly the enactment of the European digital identity – are introduced.

Key-words:

eIDAS, digital public administration, electronic signatures, electronic identification, electronic documents, European digital identity

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή	1
A. Πριν τον Κανονισμό eIDAS	1
B. Παρουσίαση του Κανονισμού	1
I. Ηλεκτρονική ταυτοποίηση	2
II. Υπηρεσίες εμπιστοσύνης	3
2. Στάδια εφαρμογής του Κανονισμού eIDAS στην Ελλάδα	7
A. Εποπτικός μηχανισμός για τους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης	7
B. Ο ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση	8
Γ. Ο ν. 4727/2020 για την ψηφιακή διακυβέρνηση	9
3. Επίδραση στον τρόπο λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης	16
A. Νέα ΑΠΕΔ	17
B. Παροχή άυλων ψηφιακών υπογραφών	20
Γ. My...live – Ηλεκτρονική Ταυτοποίηση	22
Δ. Έγγραφα gov	27
4. Προοπτικές για δημόσιο και ιδιωτικό τομέα	31
A. eIDAS και επιχειρηματικότητα	31
B. Χρηματοπιστωτικός τομέας	34
Γ. Τομέας Μεταφορών	37
Δ. Δημόσιος τομέας	39
5. Μελέτη περίπτωσης	42
6. Πρόταση εισαγωγής υπηρεσίας	51
7. Παρουσίαση της πρότασης τροποποίησης του Κανονισμού eIDAS	53
A. Η πορεία προς την τροποποίηση του Κανονισμού	53
B. Εξέλιξη της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης: Το ευρωπαϊκό πορτοφόλι ψηφιακής	55
Γ. Νέες υπηρεσίες εμπιστοσύνης	60
8. Συμπεράσματα	62
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	65
A. Σχέδιο τροποποίησης του άρθρου 27 του ν. 4727/2020	65
B. Σχέδιο υπουργικής απόφασης για την έκδοση δημοσίων εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης	66

Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

Γεώργιος Κανδιάνος, ©, 2022 – Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος

ΔΗΛΩΣΗ

«Δηλώνω ρητά ότι η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας, δεν παραβιάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής».

Αθήνα, 19/05/2022

Υπογραφή

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

Εικόνα 1 - Εγκεκριμένοι πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης στην ΕΕ.	6
Εικόνα 2 - Εγκεκριμένοι πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης στην Ελλάδα	6
Εικόνα 3 - Κατηγοριοποίηση των ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων κατά το άρθρο 13 του ν. 4727/2020	14
Εικόνα 4 - Λογότυπο της νέας ΑΠΕΔ	17
Εικόνα 5 - Ιεραρχία Υποδομής Δημοσίου Κλειδιού της ΑΠΕΔ, Κανονισμός Πιστοποίησης ΑΠΕΔ	18
Εικόνα 6 - Ιεραρχία Υποδομής Δημοσίου Κλειδιού της ΑΠΕΔ, άρθρο 2 ν. 4727/2020	18
Εικόνα 7 - Είσοδος στο myAADElive	23
Εικόνα 8 - Μάθε το myKEPlive (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, Εξυπηρέτηση με τηλεδιάσκεψη από Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), 2022)	24
Εικόνα 9 - Επιλογές αυθεντικοποίησης στο gov.gr	26
Εικόνα 10 - Υπεύθυνη Δήλωση μέσω του gov.gr	29
Εικόνα 11 - Εξουσιοδότηση μέσω του gov.gr	29
Εικόνα 12 - Στατιστικά Εξουσιοδοτήσεων & Υπεύθυνων Δηλώσεων στο gov.gr, Πηγή: gov.gr https://datastudio.google.com/u/0/reporting/e0f30054-9655-44f2-879e-19e5dfa5dd96/page/p_ydfgw9jonc?s=ueWRIjAGGtl	30
Εικόνα 13 - Οφέλη eIDAS στην επιχειρηματικότητα (European Commission , Discover eIDAS, 2022)	33
Εικόνα 14 - Οφέλη eIDAS στον χρηματοπιστωτικό τομέα (European Commission , Discover eIDAS, 2022)	35
Εικόνα 15 - Εφαρμογή eGov-KYC (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, ΜΑΘΕΤΟ GOV.GR, 2021)	37
Εικόνα 16 - Οφέλη eIDAS στον τομέα των μεταφορών (European Commission , Discover eIDAS, 2022)	38
Εικόνα 17 - Ασφαλιστική Ικανότητα ΑΤΛΑΣ (ΗΔΙΚΑ, 2020)	40
Εικόνα 18 - Ασφαλιστικό Βιογραφικό ΑΤΛΑΣ (ΗΔΙΚΑ, 2020)	40
Εικόνα 19 - Πρόσβαση με εθνικό eID (ΗΔΙΚΑ, 2020)	40
Εικόνα 20 - Αναζήτηση της υπηρεσίας στο gov.gr, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	45
Εικόνα 21 - Οδηγία για την αυθεντικοποίηση του χρήστη της υπηρεσίας, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	45
Εικόνα 22 - Επιλογές αυθεντικοποίησης, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	46
Εικόνα 23 - Επισκόπηση των βασικών στοιχείων του χρήστη, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	46
Εικόνα 24 - Ο χρήστης έχει εισέλθει στην εφαρμογή και αφού αυθεντικοποιηθεί, εμφανίζονται τα στοιχεία του, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	47
Εικόνα 25 - Μετά την επιβεβαίωση των στοιχείων του, το φυσικό πρόσωπο μεταφορτώνει το προς υπογραφή έγγραφο σε μορφή pdf, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	47
Εικόνα 26 - Αφού το φυσικό πρόσωπο μεταφορτώσει το έγγραφο, αποστέλλεται από την ψηφιακή υπηρεσία κωδικός επιβεβαίωσης με SMS, προκειμένου να επαληθευτεί η υπογραφή του εγγράφου μέσω αυθεντικοποίησης και να τεθεί από το gov.gr η ψηφιακή βεβαίωση, https://howto.gov	48
Εικόνα 27 - Ολοκληρώνεται η έκδοση του εγγράφου και είναι διαθέσιμο για περαιτέρω χρήση και αποθήκευση, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	48

Εικόνα 28 - Προεπισκόπηση του εγγράφου με την ψηφιακή βεβαίωση και με όλα τα χαρακτηριστικά ενός εγγράφου που εκδίδεται μέσα από το gov.gr, https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845	49
Εικόνα 29 - «Ψηφιακή Ταυτότητα για όλους τους Ευρωπαίους» (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)	56
Εικόνα 30 - Δήλωση της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)	57
Εικόνα 31 - Παράδειγμα χρήσης τους ψηφιακού πορτοφολιού σε τραπεζική συναλλαγή – Το πριν (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)	59
Εικόνα 32 - Παράδειγμα χρήσης τους ψηφιακού πορτοφολιού σε τραπεζική συναλλαγή – Το μετά (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)	59

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

B2B	business-to-business
B2C	business-to-consumer
eΕΦΚΑ	Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
eID	Electronic identification
KYC	Know Your Customer
WAC	Website Authentication Certificate
ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
ΑΔΑ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
ΑΠΕΔ	Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
βλ.	βλέπε
ΓΓΠΣΔΔ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης
ΓΓΨΔΑΔ	Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών
ΔΕΚΟ	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
ΔΟΥ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΕΔΔΥ	Εγκεκριμένη διάταξη δημιουργίας (ηλεκτρονικής) υπογραφής
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ενν.	εννοείται
ΕΨΠ	Ενιαία Ψηφιακή Πύλη
κ.ά.	και άλλα
ΚΕΕΕ	Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος
ΚΕΠ	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚΣΗΔΕ	Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων
ν.	νόμος
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
π.δ.	Προεδρικό διάταγμα
π.χ.	παραδείγματος χάρη
παρ.	παράγραφος
περ.	περίπτωση
ΠΝΠ	Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου
ΠΥΕ	Πάροχος Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης
ΣΕΕ	Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
σημ.	σημείωση
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
υπ' αρ.	υπ' αριθμό

1. Εισαγωγή

A. Πριν τον Κανονισμό eIDAS

Το 1999, οι ηλεκτρονικές υπογραφές θεσπίστηκαν για πρώτη φορά σε ενωσιακό επίπεδο με την Οδηγία 1999/93/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου. Η Οδηγία, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 150/2001 (Α' 150), αποτέλεσε για 15 έτη ένα πλαίσιο ρύθμισης των ηλεκτρονικών υπογραφών, με αποσπασματική και σε μεγάλο βαθμό εθνικά καθορισμένη εφαρμογή. Με την περαιτέρω διάδοση των ηλεκτρονικών συναλλαγών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, το ζητούμενο ήταν η δημιουργία μιας ψηφιακής ενιαίας αγοράς και η θεσμική θωράκιση των διασυνοριακών ψηφιακών υπηρεσιών. Τα συμπεράσματα από την πρώτη δεκαετία εφαρμογής της ανωτέρω Οδηγίας συνοψίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον *«κατακερματισμό της ψηφιακής αγοράς, την έλλειψη διαλειτουργικότητας και την αύξηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος»*, που αποτελούσαν σημαντικά εμπόδια *«στον ενάρτετο κύκλο της ψηφιακής οικονομίας»* (EUR-Lex, 2014). Κανένα από τα κράτη μέλη δεν είχε υιοθετήσει την ίδια σειρά τεχνικών προδιαγραφών για τις ηλεκτρονικές υπογραφές, στοιχείο που ενέτεινε τον κατακερματισμό της ψηφιακής αγοράς και αποτέλεσε τροχοπέδη στην ανάπτυξη διαλειτουργικότητας. Αυτές ήταν οι βασικές αδυναμίες του υπό της Οδηγίας ρυθμιστικού πλαισίου, που οδήγησαν στην έκδοση του Κανονισμού eIDAS.

B. Παρουσίαση του Κανονισμού

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 (εφεξής Κανονισμός) περιλαμβάνει ενιαίες ρυθμίσεις για όλα τα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Κατήργησε την Οδηγία 1999/93/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, η οποία ρύθμιζε μέχρι τότε τις ηλεκτρονικές υπογραφές. Ένας από τους βασικούς στόχους του Κανονισμού είναι να υπερκεράσει τα εμπόδια για την ψηφιακή ενιαία αγορά. Προς τον σκοπό αυτό, εισήγαγε μια σειρά καινοτομιών και νέων ρυθμίσεων.

Πρώτον, εισήγαγε την έννοια της «εμπιστοσύνης» στο «επιγραμμικό» (διαδικτυακό) περιβάλλον. *«Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης στο επιγραμμικό περιβάλλον είναι καθοριστικής σημασίας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η έλλειψη*

εμπιστοσύνης, ιδίως λόγω της φαινόμενης έλλειψης ασφάλειας δικαίου, κάνει τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες αρχές να διστάζουν να πραγματοποιούν συναλλαγές ηλεκτρονικά και να υιοθετήσουν νέες υπηρεσίες.» (σκέψη 1 του Κανονισμού). Διακηρυγμένη επιδίωξη του Κανονισμού είναι «να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στις ηλεκτρονικές συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς, με την παροχή κοινής βάσης για ασφαλείς ηλεκτρονικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πολιτών, των επιχειρήσεων και των δημόσιων αρχών, αυξάνοντας έτσι την αποτελεσματικότητα των δημόσιων και ιδιωτικών επιγραμμικών υπηρεσιών, του ηλεκτρονικού επιχειρείν και του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ένωση» (σκέψη 2). Για την επίτευξη του στόχου αυτού, ο Κανονισμός διαρθρώνεται σε δύο πυλώνες:

- Ηλεκτρονική ταυτοποίηση
- Υπηρεσίες εμπιστοσύνης

I. Ηλεκτρονική ταυτοποίηση

Η απουσία ρυθμίσεων για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση από την τότε ισχύουσα Οδηγία αποτέλεσε εμπόδιο για την περαιτέρω διάδοση των ψηφιακών συναλλαγών. Ο Κανονισμός διαπιστώνει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, «*οι πολίτες δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα στοιχεία ηλεκτρονικής ταυτοποίησής τους για να ταυτοποιούνται σε άλλο κράτος μέλος, επειδή τα εθνικά συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης στη χώρα τους δεν αναγνωρίζονται σε άλλα κράτη μέλη. Αυτός ο ηλεκτρονικός φραγμός δεν επιτρέπει στους παρόχους υπηρεσιών να απολαμβάνουν πλήρως τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς.*» (σκέψη 9). Η αμοιβαία αναγνώριση της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επιβεβαίωση της ταυτότητας θεωρείται ως το «κλειδί» για την πρόσβαση στις διασυνοριακές ψηφιακές υπηρεσίες που προσφέρονται από τα κράτη μέλη.

Για τον λόγο αυτό, ο Κανονισμός στοχεύει να άρει τους φραγμούς στη διασυνοριακή χρήση των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που χρησιμοποιούνται εσωτερικά σε κάθε κράτος μέλος για ταυτοποίηση **τουλάχιστον στις δημόσιες υπηρεσίες**. Ο Κανονισμός καθιερώνει ένα πλαίσιο κοινοποίησης στην Επιτροπή εθνικών συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης¹ και την αμοιβαία αναγνώρισή τους από όλα τα κράτη μέλη, ώστε να μπορεί ένα πρόσωπο να χρησιμοποιήσει το εθνικό μέσο ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID) για να λάβει υπηρεσίες από ένα άλλο κράτος μέλος.

¹ Κοινοποιημένα συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0427\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0427(01)&from=EN)

Με τον Κανονισμό, καθιερώνει τρία επίπεδα διασφάλισης των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που εκδίδονται στο πλαίσιο ενός εθνικού συστήματος ηλεκτρονικής ταυτοποίησης: χαμηλό – βασικό – υψηλό. Τα επίπεδα αυτά καθορίζουν τον βαθμό «εμπιστοσύνης» στην ταυτότητα που επικαλείται ή δηλώνει ένα πρόσωπο. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωρίζουν μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης με χαμηλότερα επίπεδα διασφάλισης ταυτότητας.

Τέλος, σημαντική είναι η πρόβλεψη ενός πλαισίου διαλειτουργικότητας των κοινοποιημένων εθνικών συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, ώστε να μην καταστεί κενό γράμμα η αμοιβαία αναγνώριση των συστημάτων αυτών. Άλλωστε, η *«ασφάλεια των συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης είναι βασικό στοιχείο για την αξιόπιστη διασυνοριακή αμοιβαία αναγνώριση των ηλεκτρονικών μέσων ταυτοποίησης. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν σε θέματα ασφάλειας και διαλειτουργικότητας των συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης σε ενωσιακό επίπεδο.»* (σκέψη 19).

II. Υπηρεσίες εμπιστοσύνης

Ο Κανονισμός «ενισχύει και αναπτύσσει το κεκτημένο» της ανωτέρω Οδηγίας (σκέψη 3). Όχι μόνο προχωράει στην αναγνώριση των ηλεκτρονικών υπογραφών (με ορισμένες διαφοροποιήσεις σε σχέση με την Οδηγία), αλλά και εισάγει νέες υπηρεσίες. Ο Κανονισμός θεωρεί ότι οι υπηρεσίες αυτές θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη στις επιγραμμικές συναλλαγές, γι' αυτό και εισάγει ρυθμίσεις για τη νομική ισχύ τους και το εποπτικό πλαίσιο κατά την παροχή τους, ώστε να επιτευχθεί ασφάλεια δικαίου. Ως υπηρεσία εμπιστοσύνης, ο Κανονισμός αναγνωρίζει (παρ. 16 άρθρο 2) την ηλεκτρονική υπηρεσία, συνήθως παρεχόμενη έναντι αμοιβής, η οποία συνίσταται:

- α) στη δημιουργία, εξακρίβωση και επικύρωση ηλεκτρονικών υπογραφών, ηλεκτρονικών σφραγίδων ή ηλεκτρονικών χρονοσφραγίδων, ηλεκτρονικών υπηρεσιών συστημένης παράδοσης και πιστοποιητικών που σχετίζονται με τις υπηρεσίες αυτές, ή
- β) στη δημιουργία, εξακρίβωση και επικύρωση πιστοποιητικών για επαλήθευση της ταυτότητας ιστοτόπων, ή
- γ) στη διαφύλαξη ηλεκτρονικών υπογραφών, σφραγίδων ή πιστοποιητικών που σχετίζονται με τις υπηρεσίες αυτές.

Σημαντική είναι η διάκριση που κάνει ο Κανονισμός ανάμεσα σε εγκεκριμένες και μη εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Από νομική άποψη, τόσο οι εγκεκριμένες όσο και οι μη εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης απολαμβάνουν του προνομίου της μη

απόρριψης της νομικής ισχύος και του παραδεκτού σε νομικές διαδικασίες. Με άλλα λόγια, κανένα δικαστήριο δεν μπορεί να απορρίψει την ισχύ μιας υπηρεσίας εμπιστοσύνης, μόνο και μόνο επειδή είναι σε ηλεκτρονική μορφή. Ωστόσο, εξαιτίας των αυστηρότερων απαιτήσεων που επιβάλλει ο Κανονισμός στους παρόχους εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, οι τελευταίες έχουν μια ισχυρότερη νομική ισχύ σε σύγκριση με τις μη εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης και παρέχουν αυξημένη ασφάλεια στις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Χαρακτηριστική είναι η εξίσωση της νομικής ισχύος της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής με την νομική ισχύ της ιδιόχειρης υπογραφής (παρ. 2 άρθρο 25).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο Κανονισμός εισάγει μια βασική διάκριση των ηλεκτρονικών υπογραφών σε προηγμένες και εγκεκριμένες. Ως προηγμένη χαρακτηρίζεται η ηλεκτρονική υπογραφή που:

- α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα,
- β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα,
- γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και
- δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτή, κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων.

Η εγκεκριμένη είναι μια προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή η οποία δημιουργείται από μια εγκεκριμένη διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής (ΕΔΔΥ) και βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής. Οι ΕΔΔΥ υπάρχουν στην κατοχή του υπογράφοντα σε διάφορες μορφές (έξυπνες κάρτες, κάρτες SIM, κρυπτοσυσσκευές USB κ.ά.) και έχουν ως βασικό στόχο την προστασία των δεδομένων δημιουργίας υπογραφής. Υπάρχουν και οι «εξ αποστάσεως» ΕΔΔΥ, οι οποίες δεν είναι στην κατοχή των υπογραφόντων, αλλά υπό τη διαχείριση/εποπτεία ενός εγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών εμπιστοσύνης (Ζαχαρόπουλος & Κοντογιώργης, 2021).

Μια καινοτομία του Κανονισμού είναι η εισαγωγή της ηλεκτρονικής σφραγίδας. Υπό το καθεστώς της Οδηγίας 1999/99/ΕΚ, τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα χρησιμοποιούσαν την ηλεκτρονική υπογραφή για να υπογράψουν ηλεκτρονικά ένα έγγραφο. Με τον Κανονισμό, ηλεκτρονική υπογραφή μπορεί να χρησιμοποιήσει μόνο ένα φυσικό πρόσωπο, ενώ ένα νομικό πρόσωπο μπορεί να χρησιμοποιήσει μόνο ηλεκτρονική σφραγίδα, η οποία χρησιμοποιείται ως απόδειξη ότι ένα ηλεκτρονικό

έγγραφο έχει εκδοθεί από ένα νομικό πρόσωπο βεβαιώνοντας την προέλευση και την ακεραιότητα του εγγράφου.

Επιπλέον, ο Κανονισμός εισάγει την ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα ως αυτοτελή υπηρεσία εμπιστοσύνης και με σκοπό τη σύνδεση δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή με ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο, τεκμαίροντας ότι τα εν λόγω δεδομένα υπήρχαν κατά το χρονικό σημείο εκείνο. Η ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα συνήθως συνοδεύει την ηλεκτρονική υπογραφή και την ηλεκτρονική σφραγίδα, χωρίς ωστόσο να είναι προαπαιτούμενη για την νομική ισχύ των τελευταίων.

Περαιτέρω, ο Κανονισμός εισάγει την υπηρεσία πιστοποίησης γνησιότητας ιστοτόπων (website authentication). Πρόκειται για ψηφιακό πιστοποιητικό που εγκαθίσταται σε εξυπηρετητή ιστοχώρων (web server), ώστε να ενεργοποιείται το πρωτόκολλο “https”, το οποίο διασφαλίζει ασφαλή και κρυπτογραφημένη επικοινωνία για τους επισκέπτες ενός ιστότοπου, συνδέοντας ταυτόχρονα τον ιστότοπο με το φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει εκδοθεί το πιστοποιητικό (Ζαχαρόπουλος & Κοντογιώργης, 2021). Έτσι, ο χρήστης ενός ιστοτόπου μπορεί να είναι βέβαιος ότι πραγματοποιεί ηλεκτρονικές συναλλαγές σε έναν ιστότοπο που αντιστοιχεί με το φυσικό ή νομικό πρόσωπο με το οποίο επιθυμεί την συναλλαγή. Τέλος, ο Κανονισμός θεσπίζει και την υπηρεσία συστημένης παράδοσης, ως ένα ασφαλές ηλεκτρονικό κανάλι για την μεταφορά εγγράφων και δεδομένων παρέχοντας απόδειξη του ακριβούς χρόνου αποστολής και παραλαβής κάθε μηνύματος.

Σημαντική είναι η πρόβλεψη του Κανονισμού για τα ηλεκτρονικά έγγραφα (άρθρο 43) του προνομίου της μη απόρριψης της νομικής ισχύος και του παραδεκτού σε νομικές διαδικασίες, με τρόπο όμοιο με τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Πρόκειται για μία ακόμη καινοτομία του Κανονισμού, καθώς για πρώτη φορά τίθεται τέτοια ρύθμιση σε ενωσιακό επίπεδο.

Αναφορικά με το εποπτικό πλαίσιο των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, ο Κανονισμός θέτει υποχρεωτικό τον ορισμό ενός εθνικού εποπτικού φορέα για την εποπτεία και την παροχή άδειας σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να παράσχουν εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης, αφού προηγηθεί η αξιολόγηση (από πιστοποιημένο οργανισμό) της συμμόρφωσής τους με τις τεχνικές και οργανωτικές απαιτήσεις που θέτει ο Κανονισμός. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική είναι η πρόβλεψη ενός «καταλόγου εμπιστοσύνης» (trusted list), που τηρείται από κάθε εθνικό εποπτικό φορέα και στον οποίο περιλαμβάνονται οι πάροχοι εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης και πληροφορίες σχετικά με τις εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης που παρέχουν (άρθρο 22), ώστε να υπάρχει

διαφάνεια και εμπιστοσύνη σε ενωσιακό επίπεδο για τις εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης και τις επιχειρήσεις που τις παρέχουν.

The screenshot shows the 'Trusted List Browser' interface. At the top, it says 'CEF Digital Connecting Europe' and 'Trusted List Browser'. Below this, there are three search options: 'Type of service', 'Name of trust service', and 'Signed file'. The main content is a grid of 24 countries, each with its flag, name, and issue date. The countries listed are: Austria (2021-01-08), Belgium (2021-02-25), Bulgaria (2021-02-22), Croatia (2021-01-29), Cyprus (2021-02-23), Czech Republic (2021-02-19), Denmark (2021-02-18), Estonia (2021-02-25), Finland (2021-01-14), France (2021-01-29), Germany (2021-02-17), Greece (2020-12-14), Hungary (2021-02-26), Iceland (2020-09-24), Ireland (2021-01-11), Italy (2021-01-11), Latvia (2021-02-12), Liechtenstein (2020-12-09), Lithuania (2021-02-19), Luxembourg (2021-02-26), and Malta (2021-02-22).

Εικόνα 1 - Εγκεκριμένοι πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης στην ΕΕ.

The screenshot shows the 'Trusted List Greece' page. The title is 'Trusted List Greece' and the subtitle is 'Trust service providers'. Below this, there is a section for 'Currently active trust service providers'. The providers listed are: ADACOM ADVANCED INTERNET APPLICATIONS S.A., BYTE Computer S.A., Greek Universities Network (GUnet), HELLENIC EXCHANGES - ATHENS STOCK EXCHANGE SA, and HELLENIC PUBLIC ADMINISTRATION CERTIFICATION AUTHORITY. Each provider has a list of certificates they are authorized to issue, such as 'qCert for eSig', 'qCert for eSeal', and 'qTimeStamp'.

Εικόνα 2 - Εγκεκριμένοι πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης στην Ελλάδα

2. Στάδια εφαρμογής του Κανονισμού eIDAS στην Ελλάδα

A. Εποπτικός μηχανισμός για τους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης

Ο Κανονισμός εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2016, με εξαίρεση συγκεκριμένες διατάξεις του που τέθηκαν σε ισχύ από τις 17 Σεπτεμβρίου 2014 ή από την ημερομηνία εφαρμογής των εκτελεστικών πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παρ. 2 και 3 και το άρθρο 12 παρ. 8. Σύμφωνα με το επεξηγηματικό έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, Questions & Answers on Trust Services under eIDAS, 2016), κάθε κράτος-μέλος θα έπρεπε να διασφαλίσει πριν την 1η Ιουλίου 2016 ότι:

- Έχει οριστεί ένας δημόσιος φορέας με αρμοδιότητα την εποπτεία των παρόχων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.
- Έχουν ρυθμιστεί αποτελεσματικές διοικητικές κυρώσεις και ποινές.
- Έχει δημοσιευτεί ένα κατάλογος εμπιστευσης εγκεκριμένων παρόχων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

Στα ανωτέρω, η Ελλάδα ανταποκρίθηκε ως εξής:

Με την παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 4487/2017 (Α' 116) αντικαταστάθηκε η περ. κε' του άρθρου 12 του ν. 4070/2012 (Α' 82) σχετικά με τις αρμοδιότητες της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και ορίστηκε ότι η ΕΕΤΤ «ρυθμίζει με αποφάσεις της τα ζητήματα των υπηρεσιών εμπιστοσύνης», καθώς και ότι «ασκεί τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του εποπτικού φορέα υπηρεσιών εμπιστοσύνης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 και ιδίως στο άρθρο 17 αυτού», ενώ ταυτόχρονα «καταρτίζει, τηρεί και δημοσιεύει τον εθνικό κατάλογο εμπιστοσύνης, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ίδιου Κανονισμού και ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή».

Με την υπ' αρ. 837/1Β/2017 (Β' 4396) απόφασή της, η ΕΕΤΤ δημοσίευσε τον Κανονισμό Παροχής Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης. Το κείμενο αυτό είναι προϊόν δημόσιας διαβούλευσης και στοχεύει στη ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων των υπηρεσιών εμπιστοσύνης για τη βέλτιστη εφαρμογή στην ελληνική έννομη τάξη του Κανονισμού eIDAS. Στο άρθρο 13 του Κανονισμού Παροχής Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης προβλέπεται

ρητά ότι η «EETT εποπτεύει τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα ΠΥΕ ως προς την τήρηση των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων που θεσπίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014 (eIDAS) και ο παρών Κανονισμός EETT. Προς το σκοπό αυτό, διενεργεί τις εποπτικές δραστηριότητες που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 (eIDAS) και σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων δύναται, ύστερα από προηγούμενη ακρόαση των ενδιαφερομένων, να επιβάλει τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 77 παρ. 3 του ν. 4070/2012». Οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο αυτό είναι:

- Σύσταση.
- Πρόστιμο έως εξήντα χιλιάδες ευρώ (60.000€).

Στο πλαίσιο των εποπτικών της αρμοδιοτήτων, η EETT δημοσίευσε κατάλογο εγκεκριμένων παρόχων υπηρεσιών εμπιστοσύνης (Trusted List)², σύμφωνα με τη σχετική υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 22 του Κανονισμού, ο οποίος περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τους εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης που εποπτεύονται από τον ελληνικό εποπτικό φορέα (EETT), καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις αναγνωρισμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης που παρέχονται από αυτούς.

Με τα ανωτέρω, η Ελλάδα φαίνεται ότι ανταποκρίθηκε – αν και με καθυστέρηση – στις βασικές υποχρεώσεις συμμόρφωσής της στον Κανονισμό, τουλάχιστον στη διαμόρφωση ενός εποπτικού πλαισίου για τους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Με δεδομένο, ωστόσο, ότι ο Κανονισμός περιέχει περαιτέρω προβλέψεις – πέραν του καθορισμού ενός εποπτικού πλαισίου για την αγορά των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, απαιτούνταν περισσότερες ενέργειες από την ελληνική δημόσια διοίκηση για την αποτελεσματική εφαρμογή του.

B. Ο ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Κατά την έκδοση του Κανονισμού, ίσχυε ήδη από το 2011 ο ν. 3979/2011 (Α' 138) που αποτέλεσε το βασικό θεσμικό πλαίσιο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση για περίπου 10 χρόνια. Το άρθρο 12 επέτρεπε την έκδοση διοικητικών πράξεων, τη σύνταξη και τήρηση εγγράφων κάθε είδους, καθώς και τη διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση αυτών με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Το

2

https://www.eett.gr/opencms/opencms/EETT/Electronic_Communications/DigitalSignatures/Supervise_dList.html

άρθρο 13 περιείχε τις βασικές ρυθμίσεις για την υπογραφή των ηλεκτρονικών εγγράφων. Συγκεκριμένα, προέβλεπε τη χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής του εξουσιοδοτημένου οργάνου που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής, καθώς και την υποχρεωτική ασφαλή χρονοσήμανση. Ως εκ τούτου, απέδιδε στα ηλεκτρονικά έγγραφα που υπογράφονταν κατά τα ανωτέρω, την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα.

Με την έκδοση του Κανονισμού και την απόδοση νομικής ισχύος ισοδύναμης με την ιδιόχειρη υπογραφή στις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές και όχι πλέον στις προηγμένες, ήταν απαραίτητη η αναμόρφωση των σχετικών διατάξεων του ν. 3979/2011. Ο νομοθέτης με το άρθρο 24 του ν. 4440/2016 (Α' 224), αντικατέστησε το άρθρο 12 του ν. 3979/2011 προβλέποντας τη χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής και εγκεκριμένης ηλεκτρονικής χρονοσφραγίδας για την έκδοση ηλεκτρονικών εγγράφων από τους φορείς του δημόσιου τομέα. Ωστόσο, δεν προχώρησε στην τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 3979/2011 για το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων, διατηρώντας την υφιστάμενη – τότε – ρύθμιση για τα διοικητικά έγγραφα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Το θεσμικό αυτό παράδοξο εντείνεται και από τη διατήρηση σε ισχύ του π.δ. 150/2011, το οποίο ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 1999/93/EK, δηλαδή το ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο που κατήγγησε ο Κανονισμός.

Γ. Ο ν. 4727/2020 για την ψηφιακή διακυβέρνηση

Μέχρι το 2020, η Ελλάδα είχε προχωρήσει στη διαμόρφωση ενός εποπτικού πλαισίου για τους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Στον αντίποδα, δεν είχε κατορθώσει να διαμορφώσει τις κατάλληλες θεσμικές ρυθμίσεις για την εμπέδωση και την περαιτέρω χρήση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης και την προώθηση των μεθόδων ταυτοποίησης, ιδίως της εξ αποστάσεως ταυτοποίησης.

Ο ν. 4727/2020 (Α' 184) επιχειρεί για πρώτη φορά να ρυθμίσει ολοκληρωμένα τα ζητήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές υπογραφές, την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και την εποπτεία της αγοράς υπηρεσιών εμπιστοσύνης, καταργώντας το μέχρι τότε θεσμικό πλαίσιο (ιδίως το ανεπίκαιρο πλέον π.δ. 150/2001) και αποτελώντας το καθοριστικό βήμα για την αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού. Στο Κεφάλαιο Θ' του ν. 4727/2020 (άρθρα 48 έως 58), προβλέπονται ρυθμίσεις για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης με

προεξάρχουσα τη ρύθμιση του άρθρου 48 για τον καθορισμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως αρμόδιου φορέα για τον προσδιορισμό του κανονιστικού πλαισίου για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Το άρθρο 48 σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 106, τις παρ. 31, 32, 33, 34 και 36 του άρθρου 107 και την παρ. 17 του άρθρου 108 αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές, σύμφωνα με τις οποίες το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κατόπιν εισηγήσεων του αρμόδιου εποπτικού φορέα (ΕΕΤΤ), καθορίζει το κανονιστικό πλαίσιο που εφαρμόζει τον Κανονισμό.

Εκτός από τον καθορισμό των βασικών αρμοδιοτήτων στον τομέα των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, στο Κεφάλαιο Θ' του ν. 4727/2020 προβλέπονται ρυθμίσεις για τη νομική ισχύ των ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων, με χαρακτηριστική την πρόβλεψη της παρ. 2 του άρθρου 50, σύμφωνα με την οποία στις «περιπτώσεις κατά τις οποίες ο νόμος ή τα μέρη ορίζουν ότι απαιτείται η ιδιόχειρη υπογραφή σε κάθε φύλλο ή σελίδα του εγγράφου, αρκεί η θέση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας στην αρχή ή στο τέλος του ηλεκτρονικού εγγράφου». Πρόκειται για ρύθμιση, η οποία αποσαφηνίζει νομικά την υπογραφή ενός ηλεκτρονικού εγγράφου και αναμένεται να καθοδηγήσει τα ελληνικά Δικαστήρια στον έλεγχο της εγκυρότητας των ηλεκτρονικών δικαιοπραξιών και ιδίως των ηλεκτρονικών συμβάσεων.

Με το άρθρο 51 θεσμοθετήθηκε η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένη παράδοσης. Σημειώνεται ότι μέχρι το 2020 η υπηρεσία αυτή παρέμενε αναξιοποίητη στην Ελλάδα. Παρόλο που ο Κανονισμός δεν εξομοιώνει την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένη παράδοσης με την αποστολή μέσω συστημένου ταχυδρομείου, αφήνει την επιλογή σε κάθε κράτος-μέλος. Ο νομοθέτης, με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4727/2020, προβλέπει ότι όπου «ο νόμος ή οι διοικητικές πράξεις απαιτούν την αποστολή εγγράφων με ή χωρίς συστημένη αλληλογραφία, αρκεί η χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας συστημένης παράδοσης». Με άλλα λόγια, έγινε σε εθνικό επίπεδο χρήση της επιλογής που επιτρέπει ο Κανονισμός για την νομική εξομοίωση της συστημένης αλληλογραφίας με την ανωτέρω υπηρεσία εμπιστοσύνης. Έτσι, ό,τι αποτελεί το σημερινό συστημένο ταχυδρομείο για τα έγχαρτα έγγραφα μπορεί να αποτελέσει η υπηρεσία συστημένη παράδοσης για τον ηλεκτρονικό κόσμο. Μάλιστα, η ρύθμιση του άρθρου 51 προχώρησε ένα βήμα παρακάτω προβλέποντας ρητά τη δυνατότητα χρήσης της συγκεκριμένης υπηρεσίας εμπιστοσύνης και στις διαδικασίες όπου προβλέπεται η τήρηση συγκεκριμένων προθεσμιών, γεγονός που αναμένεται να προωθήσει την ανάπτυξη και παροχή τέτοιων υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα. Σύμφωνα

με την αιτιολογική έκθεση του νόμου, στόχος της θεσμοθέτησης της υπηρεσίας αυτής είναι να αποτελέσει «ένα ασφαλές ηλεκτρονικό κανάλι επικοινωνίας του Δημοσίου με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις».

Σημαντική είναι η πρόβλεψη του ν. 4727/2020 της αναστολής ισχύος και της ανάκλησης εγκεκριμένων πιστοποιητικών. Σύμφωνα, δε, με την σκέψη 53 του Κανονισμού η *«αναστολή εγκεκριμένων πιστοποιητικών αποτελεί καθιερωμένη επιχειρησιακή πρακτική των παρόχων υπηρεσιών εμπιστοσύνης σε πολλά κράτη-μέλη, η οποία διαφέρει από την ανάκληση, καθώς συνεπάγεται προσωρινή παύση της ισχύος του πιστοποιητικού»*. Ο Κανονισμός δεν επιβάλλει τη χρήση της αναστολής, ωστόσο η παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4727/2020 την καθιστά υποχρεωτική στις περιπτώσεις όπου ορίζεται από απόφαση ασφαλιστικών μέτρων ή προσωρινή διαταγή ή κατόπιν αίτησης δικαστικών αρχών όταν διεξάγεται προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση ή κύρια ανάκριση ή κατόπιν αίτησης της ΕΕΤΤ ή του ίδιου του κατόχου του πιστοποιητικού. Στο άρθρο 55 προβλέπονται περιοριστικά οι περιπτώσεις όπου η ανάκληση του πιστοποιητικού – δηλαδή η οριστική παύση της ισχύος του – είναι υποχρεωτική για τον πάροχο και εκδότη αυτού. Η διαφορά των περιπτώσεων αναστολής και ανάκλησης ενός πιστοποιητικού είναι εμφανής. Σχηματικά και συνοπτικά, η αναστολή ακολουθείται στις περιπτώσεις όπου υφίσταται μια «προσωρινή αμφισβήτηση» της ορθής χρήσης του ιδιωτικού κλειδιού, ενώ η ανάκληση διενεργείται για λόγους που αφορούν είτε τον πάροχο (π.χ. τερματισμός εργασιών) είτε τον κάτοχο (π.χ. απώλεια της δικαιοπρακτικής ικανότητας, κήρυξη σε αφάνεια, θάνατος) είτε το ίδιο το πιστοποιητικό (π.χ. τροποποίηση στοιχείων που περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό). Η επιλογή αυτή φαίνεται να προκρίνει την αποφυγή λήξης πιστοποιητικών και έκδοσης νέων, σε περιπτώσεις όπου η αναστολή ισχύος θα εξυπηρετούσε καλύτερα τους σκοπούς άρσης της «προσωρινής αμφισβήτησης», γεγονός που συνεπάγεται και τη μείωση του σχετικού κόστους για τον ίδιο τον κάτοχο από την συνεχή έκδοση νέων πιστοποιητικών κατόπιν ανάκλησης των προηγούμενων.

Στο άρθρο 56 του ν. 4727/2020 προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων που διέπουν τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Αφού εκτιμηθεί η βαρύτητα της παράβασης, μπορούν να επιβληθούν μία ή περισσότερες από τις περιοριστικά απαριθμούμενες στον νόμο κυρώσεις:

- Σύσταση.
- Πρόστιμο έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

- Αναστολή ή ανάκληση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τις αποφάσεις της εποπτικής αρχής (ΕΕΤΤ), σε περίπτωση σοβαρών και επανειλημμένων παραβάσεων. Τις κυρώσεις αυτές επιβάλλει η ΕΕΤΤ με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και ύστερα από προηγούμενη ακρόαση των ενδιαφερομένων.

Σημαντική τομή του ν. 4727/2020 αποτελεί το άρθρο 57 για τις μεθόδους ταυτοποίησης. Για πρώτη φορά στο εθνικό δίκαιο προβλέπεται η δυνατότητα εξακρίβωσης της ταυτότητας από τρίτο – εκτός, δηλαδή, από τον ίδιο τον πάροχο. Τη δυνατότητα αυτή προβλέπει ο Κανονισμός στην παρ. 1 του άρθρου 24 με την αναφορά ότι «οι πληροφορίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο (σημ.: η εξακρίβωση της ταυτότητας και των – κατά περίπτωση – τυχόν ειδικών χαρακτηριστικών του φυσικού ή νομικού προσώπου για το οποίο εκδίδεται εγκεκριμένο πιστοποιητικό) εξακριβώνονται από τον εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης είτε άμεσα **είτε μέσω τρίτου σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο**». Με τη ρύθμιση αυτή, ο Κανονισμός δεν επέβαλε την διενέργεια της ταυτοποίησης από τρίτο, αλλά παρείχε τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να την προβλέψουν, εφόσον το επιθυμούν. Η Ελλάδα δεν είχε προβλέψει νομοθετικά τη δυνατότητα αυτή μέχρι το 2020, όταν στην παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 4727/2020 προβλέφθηκε για πρώτη φορά ότι τη «διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου (σημ.: την εξακρίβωση της ταυτότητας και των ειδικών χαρακτηριστικών του αιτούντος – ταυτοποίηση) δύναται να διενεργεί και τρίτος δυνάμει σύμβασης με τον πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης» και ότι η «δυνατότητα ταυτοποίησης από τρίτο ενεργοποιείται μετά από την ενημέρωση προς την ΕΕΤΤ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 24 του Κανονισμού eIDAS».

Στο ίδιο άρθρο στην παρ. 2 προβλέπεται, επίσης για πρώτη φορά στο εθνικό δίκαιο, η αναγνώριση της εξ ολοκλήρου (ενν.: χωρίς να έχει διασφαλιστεί η φυσική παρουσία του προσώπου πριν από την έκδοση του εγκεκριμένου πιστοποιητικού) εξ αποστάσεως ταυτοποίησης. Ο Κανονισμός προβλέπει ήδη στην περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 24 ότι η εξακρίβωση των στοιχείων της ταυτότητας και των τυχόν ειδικών χαρακτηριστικών του αιτούντος φυσικού ή νομικού προσώπου γίνεται και «με τη χρήση άλλων μεθόδων ταυτοποίησης **αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο** που παρέχουν διασφάλιση ισοδύναμη με τη φυσική παρουσία». Η παρ. 2 του άρθρου 57 και η παρ. 36 του άρθρου 107 του ν. 4727/2020 αποτελεί το νομοθετικό έρεισμα για την αναγνώριση μεθόδων εξ αποστάσεως ταυτοποίησης. Βάσει της νομοθετικής εξουσιοδότησης της παρ. 36 του άρθρου 107, ο Υπουργός Επικρατείας εξέδωσε την υπ' αρ. 27499 ΕΞ 2021 (Β' 3682) απόφαση με τίτλο «Πρότυπα και απαιτήσεις για τη μέθοδο εξ αποστάσεως ταυτοποίησης

φυσικών προσώπων, με σκοπό την έκδοση πιστοποιητικού υπηρεσίας εμπιστοσύνης». Με την εν λόγω υπουργική απόφαση, αναγνωρίστηκαν δύο μέθοδοι για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση φυσικών προσώπων: α) η τηλεδιάσκεψη (video with operator) και β) η αυτοματοποιημένη βιντεοκλήση με μεταγενέστερη απόφαση από τον υπεύθυνο ταυτοποίησης (asynchronous video with final human decision). Σημειώνεται ότι η γνώμη της ΕΕΤΤ αναγνώριζε μόνο την τηλεδιάσκεψη ως αποδεκτή μέθοδο. Η διαφοροποίηση της υπουργικής απόφασης από την γνώμη του εποπτικού φορέα τεκμηριώνεται – επαρκώς – στη σκέψη 4 του προοιμίου της, όπου αναφέρεται ρητά: *«(Έχοντας υπόψη) Το γεγονός ότι η υπό στοιχεία 3 γνώμη της ΕΕΤΤ (σημ.: η από Απριλίου 2020 εισήγηση της ΕΕΤΤ) περιλαμβάνει μόνο την τηλεδιάσκεψη (video with operator) ως μέθοδο για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση φυσικών προσώπων και υφίσταται η ανάγκη αναγνώρισης και άλλων που παρέχουν διασφάλιση ισοδύναμη με τη φυσική παρουσία. Η αναγνώριση και άλλων μεθόδων, εκτός της τηλεδιάσκεψης, είναι αναγκαία για τη διαμόρφωση κοινών προδιαγραφών στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε. Ειδικότερα, σύμφωνα με την από Μαρτίου 2021 έκθεση του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA) για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση, αναγνωρίζονται από αρκετές χώρες της ΕΕ μέθοδοι με αυτοματοποιημένες διαδικασίες χωρίς την ταυτόχρονη παρουσία υπαλλήλου κατά τη διαδικασία εξ αποστάσεως ταυτοποίησης (asynchronous video with final human decision). Οι μέθοδοι αυτές θεωρούνται ότι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις και τα πρότυπα ασφαλείας του Κανονισμού eIDAS και δεν αποκλείονται από την περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 24 του ιδίου Κανονισμού. Εξάλλου, μέθοδοι με αυτοματοποιημένες διαδικασίες αναγνωρίζονται και στην εξ αποστάσεως ταυτοποίηση που διενεργούν τα πιστωτικά ιδρύματα, σύμφωνα με την υπ' αρ. 172/29.05.2020 απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (Β' 2098). Το γεγονός αυτό συνηγορεί στη διαμόρφωση κοινού πλαισίου για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση, ιδίως στις περιπτώσεις όπου τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να διενεργούν ταυτοποίηση ως «τρίτοι», κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 4727/2020 και σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Κανονισμού eIDAS».* Με την επιλογή των δύο ανωτέρω μεθόδων για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση, η υπουργική απόφαση προχώρησε στη σύμπλευση με τα αντίστοιχα ρυθμιστικά πλαίσια εξ αποστάσεως ταυτοποίησης στον χρηματοπιστωτικό τομέα (βλ. την υπ' αρ. 172/29.05.2020 απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος) και στην κεφαλαιαγορά (βλ. την υπ' αρ. 4/894/23.10.2020 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς). Ως εκ τούτου, δημιουργήθηκε ένα κοινό πλαίσιο για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση. Ταυτόχρονα, αντιμετωπίστηκαν

αποτελεσματικά ζητήματα ανταγωνισμού των εν Ελλάδι παρόχων υπηρεσιών εμπιστοσύνης εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ, λόγω της ευελιξίας στις επιτρεπόμενες μεθόδους εξ αποστάσεως ταυτοποίησης.

Το Κεφάλαιο Θ' του ν. 4727/2020 κλείνει με το άρθρο 58 που αφορά την Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ). Πρόκειται για τον δημόσιο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης σε όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα, καθώς και σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες. Θεσπίστηκε με το άρθρο 20 του ν. 3448/2006 (Α' 57), ενώ με το άρθρο 58 του ν. 4727/2020 αναμορφώνεται, ώστε να ανταποκριθεί πλήρως στις υποχρεώσεις της ως εγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

Εκτός από τις διατάξεις για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης, ο ν. 4727/2020 περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα ηλεκτρονικά έγγραφα. Στο Κεφάλαιο Δ' του νόμου περιέχονται για πρώτη φορά στο εθνικό δίκαιο ολοκληρωμένες ρυθμίσεις τόσο για τα ηλεκτρονικά δημόσια όσο και για τα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα. Στο άρθρο 12 γίνεται μια βασική κατηγοριοποίηση ανάμεσα στα ηλεκτρονικά έγγραφα που φέρουν την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του εκδότη τους και στα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας (gov.gr). Ως προς τα μεν πρώτα, γίνεται διάκριση ανάμεσα στα ηλεκτρονικά δημόσια και τα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα. Το άρθρο 13 διακρίνει τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα σε:

Εικόνα 3 - Κατηγοριοποίηση των ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων κατά το άρθρο 13 του ν. 4727/2020

Στο άρθρο 14 ρυθμίζονται ρητά το κύρος και η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων. Συγκεκριμένα, «έχουν την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα δημόσια έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους». Με δεδομένο ότι τα στοιχεία της εγγύησης γνησιότητας, ακεραιότητας και μη αποποίησης της ευθύνης, που οφείλονται στη θέση ηλεκτρονικής υπογραφής, έχουν αξία και ισχύ μόνο κατά την ηλεκτρονική διακίνηση των εγγράφων, έπρεπε να ρυθμιστεί και η αξία της έγχαρτης διακίνησης εγγράφων που έχουν υπογραφεί ηλεκτρονικά. Στην παρ. 4 του άρθρου 14, ο νόμος ρυθμίζει το κύρος των εκτυπώσεων των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων θέτοντας τον βασικό κανόνα:

- Αν ο λήπτης του εκτυπωμένου ηλεκτρονικού δημοσίου εγγράφου μπορεί να επιβεβαιώσει την ακρίβεια και την ισχύ της εκτύπωσης με χρήση ΤΠΕ, ιδίως με χρήση αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης και εφόσον παρέχεται η δυνατότητα επαλήθευσης από μέσω πληροφοριακού συστήματος του Δημοσίου, τότε το εκτυπωμένο ηλεκτρονικό δημόσιο έγγραφο γίνεται υποχρεωτικά αποδεκτό χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και έχει ισχύ ακριβούς αντιγράφου.
- Αν δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί η ακρίβεια και η ισχύς της εκτύπωσης κατά τα ανωτέρω, τότε το εκτυπωμένο ηλεκτρονικό δημόσιο έγγραφο πρέπει να επικυρωθεί από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) ή δικηγόρο. Με τον κανόνα αυτό, προσδίδεται η έννοια της εμπιστοσύνης στην έγχαρτη διακίνηση εκτυπωμένων ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων.

Ανάλογες ρυθμίσεις επιφυλάσσει ο ν. 4727/2020 και για τα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα. Στο άρθρο 15 προβλέπεται ότι ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται «με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους». Για το κύρος των εκτυπώσεων των εγγράφων αυτών, ισχύει ο κανόνας της επικύρωσής τους από διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ή δικηγόρο. Μάλιστα, για τη διαδικασία επικύρωσης των εκτυπώσεων έχει εκδοθεί η υπ' αρ. 32256 ΕΞ 2021 (Β' 4651) υπουργική απόφαση «Διαδικασία επικύρωσης της εκτύπωσης ηλεκτρονικών δημοσίων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων και νομική ισχύς».

Με τις προβλέψεις του ν. 4727/2020 για τα ηλεκτρονικά δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα, δίνεται βαρύτητα στη χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής για την έκδοση και την ασφαλή ηλεκτρονική διακίνηση των εγγράφων. Μάλιστα, ο νόμος εναρμονίζεται με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τα δημόσια έγγραφα. Χαρακτηριστική είναι η μνεία στην αιτιολογική έκθεση του νόμου ότι η «αρχιτεκτονική των διατάξεων για τα ηλεκτρονικά έγγραφα βρίσκεται σε εναρμόνιση με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, κατά τρόπο ώστε ο μεν Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας να αποτελεί τον οδηγό για τα έντυπα έγγραφα, ο δε Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης να αποτελεί τον οδηγό για τα αντίστοιχα ηλεκτρονικά έγγραφα». Το άρθρο 100 του ν. 4727/2020 αποτελεί τη «γέφυρα» μεταξύ των δύο αυτών νομοθετημάτων με τις διατάξεις που προσθέτει στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Επιπλέον, αξιοσημείωτο είναι ότι αξιοποιείται θεσμικά για πρώτη φορά η χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας όχι μόνο για την έκδοση των ηλεκτρονικών εγγράφων του Κεφαλαίου Δ' του ν. 4727/2020, αλλά και για την έκδοση των εγγράφων μέσω του gov.gr. Ο νόμος εφαρμόζει πλήρως την αξία που προσδίδει ο Κανονισμός στις ηλεκτρονικές σφραγίδες ως απόδειξη και βεβαίωση της προέλευσης και της ακεραιότητας του εγγράφου (σκέψη 59).

3. Επίδραση στον τρόπο λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης

Η εφαρμογή του Κανονισμού eIDAS, ιδίως μετά την ψήφιση του ν. 4727/2020, επηρέασε πολλαπλώς τον τρόπο που λειτουργεί η δημόσια διοίκηση τόσο εσωτερικά (ενδοδιοικητικές δράσεις) όσο και εξωτερικά (συναλλαγές με πολίτες και επιχειρήσεις). Μάλιστα, το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 επιτάχυνε τη χρήση υπηρεσιών εμπιστοσύνης, που άλλαξαν την καθημερινότητα της δημόσιας διοίκησης και των προσώπων που συναλλάσσονται με αυτήν. Κατωτέρω επιλέγονται οι πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις.

A. Νέα ΑΠΕΔ

Η Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) είναι ο δημόσιος πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης που λειτουργεί στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και παρέχει δωρεάν προσωπικά ψηφιακά πιστοποιητικά αυθεντικοποίησης/υπογραφής σε όλους τους φορείς του δημοσίου τομέα, καθώς και σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες (ΑΠΕΔ, 2022).

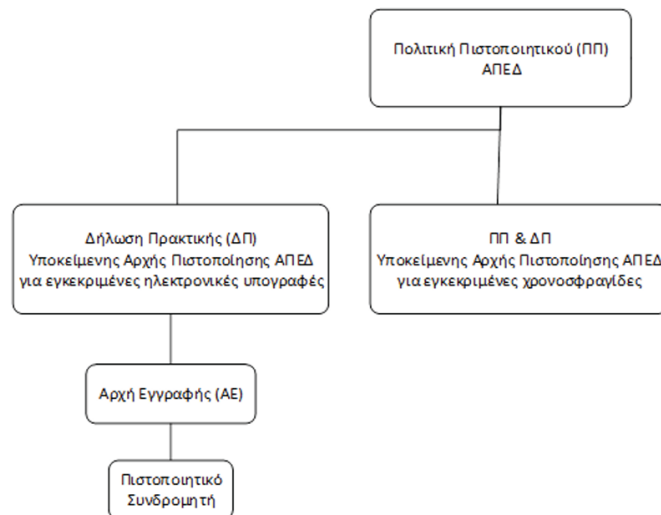
Εικόνα 4 - Λογότυπο της νέας ΑΠΕΔ

Θεσπίστηκε με το άρθρο 20 του ν. 3448/2006, ενώ με το άρθρο 58 του ν. 4727/2020 αναμορφώθηκε ως εγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Για την έναρξη της λειτουργίας του, διενεργήθηκε αξιολόγηση της συμμόρφωσής της με τις απαιτήσεις του Κανονισμού, όπως ορίζει το άρθρο 21 του Κανονισμού. Η αξιολόγηση ολοκληρώθηκε και επικυρώθηκε με την υπ' αρ. 1012/03/25-10-2021 απόφαση της ΕΕΤΤ «Αξιολόγηση συμμόρφωσης των υπηρεσιών έκδοσης εγκεκριμένων πιστοποιητικών ηλεκτρονικής υπογραφής και εγκεκριμένων ηλεκτρονικών χρονοσφραγίδων της 'ΑΡΧΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (ΑΠΕΔ)'». Κατόπιν, εκδόθηκε ο νέος Κανονισμός Πιστοποίησης της ΑΠΕΔ, σύμφωνα με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης από την ΕΕΤΤ. Ο Κανονισμός Πιστοποίησης εκδόθηκε με την υπ' αρ. 243 ΕΞ 2022 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας (Β' 43) και περιλαμβάνει τις τρεις ακόλουθες ενότητες, οι οποίες εξειδικεύουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την παροχή εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης:

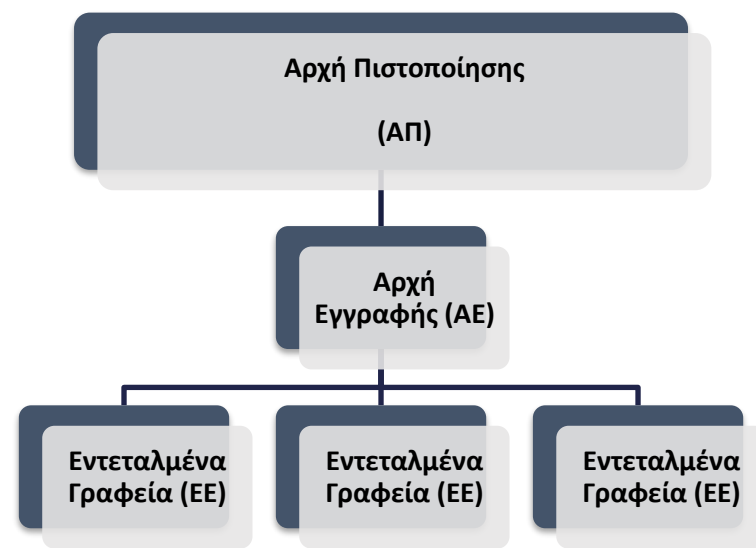
- Ενότητα Α: Πολιτική Πιστοποιητικού της ΑΠΕΔ
- Ενότητα Β: Δήλωση Πρακτικής των Υποκείμενων Αρχών Πιστοποίησης της ΑΠΕΔ
- Ενότητα Γ: Πολιτική Πιστοποιητικού & Δήλωση Πρακτικών Πιστοποίησης Αρχής Χρονοσφραγίδας

Η ΑΠΕΔ χρησιμοποιεί την Υποδομή Δημοσίου Κλειδιού που είναι «η επικρατέστερη τεχνολογία η οποία παρέχει την απαραίτητη υποδομή για την εφαρμογή

και χρήση των εγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπογραφών» (ΑΠΕΔ, 2022). Τα στελέχη του Δημοσίου και οι πολίτες που λαμβάνουν υπηρεσίες από την Υποδομή αυτή μπορούν με τη χρήση εγκεκριμένων διατάξεων δημιουργίας υπογραφής (ΕΔΔΥ) να υπογράψουν έγγραφα με εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή.

Εικόνα 5 - Ιεραρχία Υποδομής Δημοσίου Κλειδιού της ΑΠΕΔ, Κανονισμός Πιστοποίησης ΑΠΕΔ

Εικόνα 6 - Ιεραρχία Υποδομής Δημοσίου Κλειδιού της ΑΠΕΔ, άρθρο 2 ν. 4727/2020

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει διαμορφώσει την οργανωτική δομή και τον διοικητικό μηχανισμό που υποστηρίζει τη λειτουργία της Υποδομής Δημοσίου Κλειδιού, με βάση την υπ' αρ. 2051 ΕΞ 2022 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας (Β' 216) ως εξής:

- Την επιχειρησιακή διαχείριση της Υποδομής διενεργεί το Τμήμα Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

- **Πρωτεύουσα Αρχή Πιστοποίησης**, με αρμοδιότητα την πιστοποίηση, τον καθορισμό των κατευθύνσεων και τον συντονισμό των Υποκείμενων Αρχών Πιστοποίησης, έχει οριστεί με το άρθρο 58 του ν. 4727/2020 η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών (ΓΓΨΔΑΔ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
- **Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης**, με αρμοδιότητα την έκδοση, ανάκληση, αναστολή ισχύος ή ανανέωση των εγκεκριμένων πιστοποιητικών ηλεκτρονικής υπογραφής για λογαριασμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αναφερόμενη στην Πρωτεύουσα Αρχή Πιστοποίησης (ΑΠΕΔ), ορίστηκε η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της ΓΓΨΔΑΔ. Με την παρ. 31 του άρθρου 107 του ν. 4727/2020 δόθηκε η δυνατότητα καθορισμού Υποκείμενων Αρχών Πιστοποίησης σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα. Ωστόσο, μέχρι την έκδοση των σχετικών κοινών υπουργικών αποφάσεων, η ανωτέρω ορισθείσα Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης είναι υπεύθυνη για την έκδοση και την εν γένει διαχείριση του κύκλου ζωής των εγκεκριμένων πιστοποιητικών ηλεκτρονικής υπογραφής.
- **Αρχή Εγγραφής**, με αρμοδιότητα τον έλεγχο των αιτήσεων έκδοσης, αναστολής ισχύος, ανάκλησης και ανανέωσης πιστοποιητικών και των εγγραφών των τελικών χρηστών και κυρίως την ταυτοποίηση των τελικών χρηστών, ορίστηκε το Τμήμα Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της ΓΓΨΔΑΔ. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να ορίσει δική του Αρχή Εγγραφής με τον ίδιο τρόπο που μπορεί να ορίσει δική του Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης, σύμφωνα με τα αναφερθέντα αμέσως ανωτέρω.
- **Εντεταλμένα Γραφεία**, με αρμοδιότητα την παραλαβή των αιτημάτων και την ταυτοποίηση των φυσικών προσώπων με σκοπό την έκδοση των εγκεκριμένων πιστοποιητικών ηλεκτρονικής υπογραφής, ορίστηκαν τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

Με τα ανωτέρω, επιτεύχθηκε ο εκσυγχρονισμός της ΑΠΕΔ, με στόχο την εξωστρέφειά της (ιδίως ως προς την παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης σε ιδιώτες), ώστε να αποτελέσει έναν ανταγωνιστικό πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

B. Παροχή άυλων ψηφιακών υπογραφών

Το Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων (ΚΣΗΔΕ) αποτελεί ένα έργο για την ανταλλαγή ηλεκτρονικών εγγράφων μεταξύ των φορέων του δημοσίου τομέα – πλην ΔΕΚΟ – σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18 του ν. 4724/2020, που υλοποιείται από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στο πλαίσιο του έργου αυτού, προβλέπεται η διάθεση 150.000 εγκεκριμένων πιστοποιητικών **απομακρυσμένης** ηλεκτρονικής υπογραφής τριετούς διάρκειας σε δημοσίους υπαλλήλους. Η διαδικασία έκδοσης και διάθεσης των πιστοποιητικών αυτών ορίζεται στην υπ' αρ. 31368 ΕΞ 2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας (Β' 4941) και την υπ' αρ. 32141/2020 εγκύκλιο του ιδίου Υπουργού (ΑΔΑ: 6ΠΟ746ΜΤΛΠ-Φ7Κ). Σύμφωνα, δε, με τα στοιχεία που παρέχονται (τελευταία ενημέρωση 18-03-2022) στην ιστοσελίδα του ΚΣΗΔΕ, έχουν εκδοθεί συνολικά 64.501 ψηφιακά πιστοποιητικά, εκ των οποίων τα 61.943 είναι ενεργά (ΚΣΗΔΕ, 2022).

Φορέας / κατηγορία φορέα	Ενεργά ΨΠ	Ανακληθέντα ΨΠ	Σύνολο εκδοθέντων ΨΠ
Ανεξάρτητες Αρχές	7294	224	7518
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1064	20	1084
Βουλή των Ελλήνων	151	2	153
Δήμοι	5001	152	5153
ΚΕΠ	1579	29	1608
Περιφέρειες	2951	93	3044
Προεδρία της Δημοκρατίας	23	3	26
Προεδρία της Κυβέρνησης	92	10	102
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	482	11	493
Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	1340	85	1425
Υπουργείο Δικαιοσύνης	9415	302	9717
Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	57	2	59
Υπουργείο Εξωτερικών	464	25	489
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	2366	71	2437
Υπουργείο Εσωτερικών	332	13	345
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	605	15	620
Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	28	1	29
Υπουργείο Οικονομικών	1585	54	1639
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	16912	736	17648
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	585	37	622
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	2397	164	2561
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	251	3	254
Υπουργείο Τουρισμού	416	25	441
Υπουργείο Υγείας	4421	252	4673
Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	686	11	697
Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	1446	218	1664

Πίνακας 1 Ενημέρωση προόδου έκδοσης ψηφιακών πιστοποιητικών, <https://support.mindigital-shde.gr/%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%8e%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82/>, τελευταία

ενημέρωση 18-03-2022

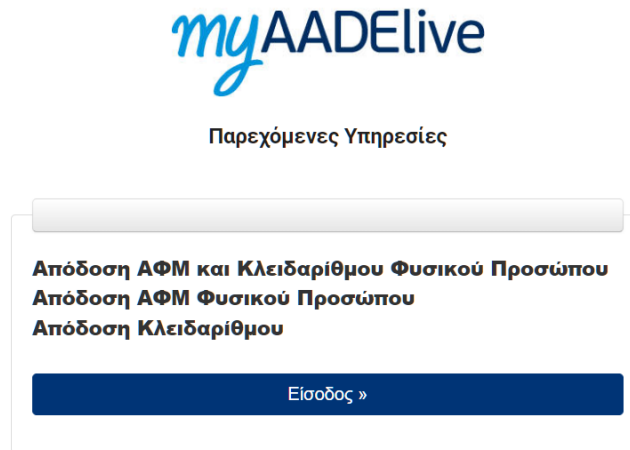
Ταυτόχρονα, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Δικαιοσύνης, παρέχει δωρεάν 376.500 εγκεκριμένα πιστοποιητικά **απομακρυσμένης** ηλεκτρονικής υπογραφής τριετούς διάρκειας σε επαγγελματίες και επιχειρήσεις μέσω της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδας (ΚΕΕΕ). Σύμφωνα με το από 18-04-2022 κοινό δελτίο τύπου των ανωτέρω Υπουργείων «800 συμβολαιογράφοι και 5.476 δικηγόροι έχουν ξεκινήσει τη διαδικασία απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού και έχουν ήδη εκδοθεί 1.995 ψηφιακά πιστοποιητικά», ενώ τις «επόμενες ημέρες θα ακολουθήσουν οι ανακοινώσεις για τη διανομή των ψηφιακών υπογραφών και στις υπόλοιπες επαγγελματικές ομάδες» (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δελτία Τύπου - Ανακοινώσεις, 2022).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που χορηγούνται είτε σε δημοσίους υπαλλήλους είτε σε επαγγελματίες δημιουργούνται με χρήση διάταξης εξ αποστάσεως δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής (απομακρυσμένη ΕΔΔΥ). Η επιλογή του συγκεκριμένου είδους ΕΔΔΥ καταδεικνύει αφενός τη σαφή επίδραση του Κανονισμού eIDAS, αφετέρου την επικράτηση μιας λογικής εξάλειψης της φυσικής κατοχής διάταξης δημιουργίας υπογραφής και στη λογική χρήσης υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους για τη δημιουργία της ηλεκτρονικής υπογραφής. Πρόκειται για φαινόμενο, το οποίο είχε προβλεφθεί από τον Κανονισμό eIDAS, σύμφωνα με τον οποίο η «δημιουργία εξ αποστάσεως ηλεκτρονικών υπογραφών, όπου το περιβάλλον της δημιουργίας της ηλεκτρονικής υπογραφής θα τελεί υπό τη διαχείριση παρόχου υπηρεσιών εμπιστοσύνης εξ ονόματος του υπογράφοντος, πρόκειται να ενταθεί, λόγω των πολλαπλών οικονομικών πλεονεκτημάτων της» (σκέψη 52).

Γ. My...live – Ηλεκτρονική Ταυτοποίηση

Ο Κανονισμός eIDAS προωθεί την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας για τη χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών, διαχωρίζοντας τα επίπεδα διασφάλισης των συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης σε χαμηλό, βασικό και υψηλό (άρθρο 8). Η επίδραση του Κανονισμού στο πεδίο αυτό αποτυπώνεται – μεταξύ άλλων – και στην εξάπλωση υπηρεσιών «My...live» σε πολλούς φορείς του δημόσιου τομέα. Πρόκειται, ως επί το πλείστον, για υπηρεσίες που χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική ταυτοποίηση των τελικών χρηστών κυρίως μέσω βιντεοκλήσης. Οι υπηρεσίες αυτές τέθηκαν σε λειτουργία μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, όταν η ανάγκη για ασφαλή παροχή υπηρεσιών χωρίς φυσική επαφή ήταν στην πρώτη γραμμή.

Την αρχή έκανε η ΑΑΔΕ με την υπηρεσία «myAADElive»³ για την απόδοση ΑΦΜ και κλειδαρίθμου για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της ΑΑΔΕ, χωρίς επίσκεψη στην αρμόδια ΔΟΥ (ΑΑΔΕ, 2022).

Εικόνα 7 - Είσοδος στο myAADElive

Στη συνέχεια, τα ΚΕΠ εισήγαγαν την υπηρεσία ψηφιακού ραντεβού «myKEPlive» για την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων από υπάλληλο των ΚΕΠ μέσω τηλεδιάσκεψης, με σκοπό τη διεκπεραίωση υπόθεσης ή την απλή διοικητική πληροφόρηση (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, Εξυπηρέτηση με τηλεδιάσκεψη από Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), 2022).

3

<https://myaadelive.gov.gr/dsae2/govdesk/faces/pages/mainmenu/init.xhtml;jsessionid=PPWKHvyeoW/MCScYjztpC636PEgAAhbW8cNJnCjs5xFFxjkGhFgL7!130725768?faces-redirect=true>

myKEPlive

Εξυπηρετηθείτε από υπάλληλο των ΚΕΠ
μέσω τηλεδιάσκεψης για διεκπεραίωση της
υπόθεσης σας ή απλή διοικητική πληροφόρηση

Υπηρεσίες προς πολίτες

Μπορείτε να αιτηθείτε την έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων από τις συνολικά 52 υπηρεσίες που παρέχονται από τα ΚΕΠ καθώς και οποιαδήποτε διοικητική πληροφορία

Εξυπηρέτηση πολιτών με αναπηρία

Σας παρέχεται περισσότερος χρόνος για την τηλεδιάσκεψη και η δυνατότητα παρουσίας διεργμνά της ελληνικής νοηματικής γλώσσας / χειλεανάνγωσης

Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις

Μπορείτε να αιτηθείτε την έκδοση πιστοποιητικών από τις συνολικά 12 διαφορετικές υπηρεσίες που παρέχονται από τα ΚΕΠ

Εξυπηρέτηση από το Δήμο σας

Μπορείτε να αιτηθείτε συνολικά 5 διαδικασίες από τον αρμόδιο για την διεκπεραίωση του αιτήματός σας Δήμο

ΚΛΕΙΣΤΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

- 1 Βρείτε την υπηρεσία στο mykeplive.gov.gr
- 2 Συνδεθείτε με τους κωδικούς taxisnet
- 3 Επιλέξτε ημέρα και ώρα
- 4 Ολοκληρώστε την κράτηση

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Οι πληροφορίες του ραντεβού θα σας αποσταλούν με email. Μέσω του μηνύματος αυτού έχετε τη δυνατότητα να:

- συνδεθείτε στη τηλεδιάσκεψη
- αλλάξετε το ραντεβού
- ακυρώσετε το ραντεβού

ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

Την ημέρα και ώρα του ραντεβού συνδεθείτε στη τηλεδιάσκεψη μέσω του **φυλλομετρητή** σας ή της εφαρμογής **microsoft teams**. Θα χρειαστείτε:

συσκευή με μικρόφωνο και κάμερα (laptop, κινητό τηλέφωνο ή τάμπλετ)

έγγραφο ταυτοποίησης

- ταυτότητα (Ελληνες πολίτες)
- διαβατήρια και κάρτα διαμονής (αλλοδαποί)

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΝΤΕΟΚΛΗΣΗ

- 1 **ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΣΥΝΔΕΣΗ INTERNET**
- 2 **ΗΣΥΧΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ**
- 3 **ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΤΕ ΚΑΜΕΡΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΦΩΝΟ**

- 4 **ΣΥΝΔΕΘΕΙΤΕ ΜΕΣΩ ΦΥΛΛΟΜΕΤΡΗΤΗ**
- 5 **ΕΣΤΙΑΣΤΕ ΚΑΛΑ ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΜΕΡΑ**
- 6 **ΑΛΛΑΞΤΕ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΚΑΜΕΡΑ ΟΤΑΝ ΕΠΙΔΕΙΚΝΥΤΕ ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗΣ**

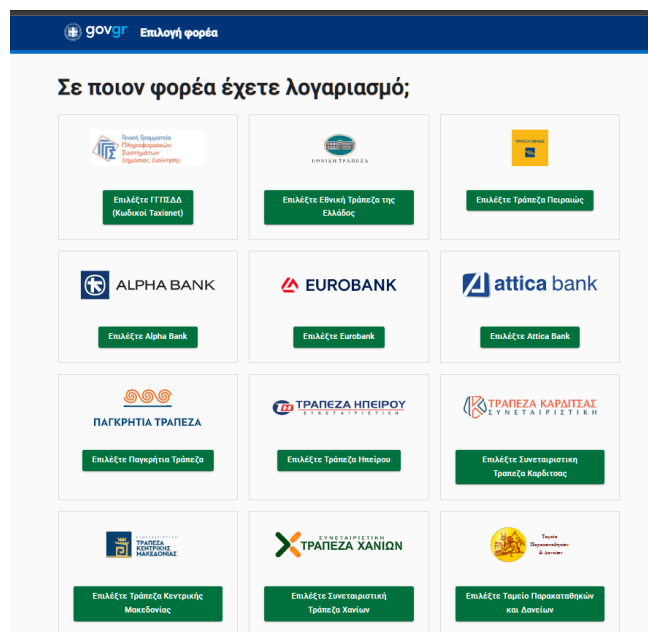
ΜΑΘΕ ΤΟ myKEPlive - HOWTO.GOV.GR

Εικόνα 8 - Μάθε το myKEPlive (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, Εξυπηρέτηση με τηλεδιάσκεψη από Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), 2022)

Τον Δεκέμβριο του 2020 τέθηκε σε λειτουργία το «myOAEDlive» για συμβουλευτικές υπηρεσίες του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού τόσο προς ανέργους όσο και προς επιχειρήσεις. Τον ίδιο μήνα, ενεργοποιήθηκε και το «myConsulLive» για υπηρεσίες των κατά τόπους προξενικών αρχών, το οποίο μέχρι και τον Απρίλιο του 2022 διατίθεται συνολικά από 86 Πρεσβείες και Γενικά Προξενία της Ελλάδας σε 55 χώρες (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δελτία Τύπου - Ανακοινώσεις, 2022). Τέλος, σε πιλοτική λειτουργία βρίσκονται τα ραντεβού με βιντεοκλήση για τρεις ακόμα υπηρεσίες και, συγκεκριμένα, τον eΕΦΚΑ («myEFKALive»), το Ελληνικό Κτηματολόγιο («myKtimatologioLive») και τους Δήμους («myDimosLive»).

Κοινή συνισταμένη όλων των ανωτέρω υπηρεσιών είναι η χρήση ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας κάθε τελικού χρήστη για τη διεξαγωγή ραντεβού με το Δημόσιο μέσω βιντεοκλήσης. Η επίδραση του Κανονισμού eIDAS στην – ελέω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 – διάδοση της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης είναι εμφανής, με αποτέλεσμα τα ψηφιακά ραντεβού να συμβάλλουν «σημαντικά στη μείωση της γραφειοκρατίας και της αναμονής των πολιτών στα φυσικά σημεία παροχής εξυπηρέτησης, στην εξοικονόμηση χρόνου και την αποφυγή συνωστισμού», ενώ ταυτόχρονα διευκολύνεται το «έργο της Διοίκησης, επιτρέποντας την αξιοποίηση του προσωπικού με τον βέλτιστο και πλέον αποτελεσματικό τρόπο», δίνοντας έμφαση και στην «εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία, αλλά και για τον προγραμματισμό ραντεβού για λογαριασμό τρίτου προσώπου, σε περίπτωση που αυτό δεν διαθέτει κωδικούς Taxisnet ή ψηφιακές δεξιότητες» (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δελτία Τύπου - Ανακοινώσεις, 2022). Ενδεικτικός της ευρείας διάδοσης των ανωτέρω υπηρεσιών είναι ο αριθμός των 225.000 ραντεβού με βιντεοκλήση που έχουν πραγματοποιηθεί συνολικά με φορείς του Δημοσίου (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δελτία Τύπου - Ανακοινώσεις, 2022).

Σημειώνεται, τέλος, ότι για την διάδοση της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας για τη χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών στο Δημόσιο, σημαντική είναι η συμβολή των μεθόδων αυθεντικοποίησης που χρησιμοποιεί το gov.gr για τις περισσότερες υπηρεσίες του.

Εικόνα 9 - Επιλογές αυθεντικοποίησης στο gov.gr

Πρόκειται για το άρθρο 24 του ν. 4727/2020, το οποίο ορίζει τους τρόπους αυθεντικοποίησης για τη χρήση των υπηρεσιών του gov.gr:

- α) αυθεντικοποίηση με χρήση των κωδικών – διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
- β) αυθεντικοποίηση με χρήση των κωδικών – διαπιστευτηρίων των συστημάτων ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking) των πιστωτικών ιδρυμάτων, του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος και των ιδρυμάτων πληρωμών.

Ένα δείγμα της σημαντικής επίδρασης του Κανονισμού eIDAS είναι η πρόβλεψη στο ανωτέρω άρθρο της χρήσης εγκεκριμένου πιστοποιητικού ηλεκτρονικής υπογραφής ως τρόπου αυθεντικοποίησης για τη χρήση υπηρεσιών του gov.gr. Η επιλογή του Έλληνα νομοθέτη ερείδεται στην παρ. 1 του άρθρου 24 του Κανονισμού, όπου προβλέπεται ότι η εξακρίβωση της ταυτότητας του προσώπου για το οποίο εκδίδεται εγκεκριμένο πιστοποιητικό μπορεί να γίνει και μέσω προηγούμενου πιστοποιητικού εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής.

Δ. Έγγραφα gov

Μια ιδιαίτερα σημαντική επίδραση του Κανονισμού eIDAS, αν και εκ πρώτης όψεως όχι τόσο εμφανής, είναι τα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται μέσα από το gov.gr. Στον ν. 4727/2020, που αποτελεί – μεταξύ άλλων – το βασικό θεσμικό πλαίσιο για τα ηλεκτρονικά έγγραφα, και ιδίως στο άρθρο 12 γίνεται μια βασική κατηγοριοποίηση των ηλεκτρονικών εγγράφων:

- Στα ηλεκτρονικά έγγραφα, δημόσια ή ιδιωτικά, που εκδίδονται, διακινούνται και γίνονται αποδεκτά σύμφωνα με το Κεφάλαιο Δ' του ν. 4727/2020.
- Στα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται μέσω της ΕΨΠ, διακινούνται, δε, και γίνονται αποδεκτά σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 27 του ίδιου ως άνω νόμου.

Η πρώτη κατηγορία αφορά ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται με χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής του εκδότη τους. Η δεύτερη κατηγορία (έγγραφα gov) αφορά ηλεκτρονικά έγγραφα στα οποία ο εκδότης δεν χρησιμοποιεί την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του, αλλά προχωρά στην έκδοσή τους κατόπιν ηλεκτρονικής επαλήθευσης της ταυτότητάς του (αυθεντικοποίηση) μέσα σε ένα πληροφοριακό σύστημα του Δημοσίου (gov.gr). Εκ πρώτης όψεως, η μη χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής του εκδότη για την έκδοση ενός εγγράφου gov δείχνει να μην έχει άμεση σχέση με τα οριζόμενα στον Κανονισμό eIDAS περί ισοδύναμης νομικής ισχύος της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής με την ιδιόχειρη υπογραφή. Ωστόσο, η επίδραση του Κανονισμού στα έγγραφα gov έγκειται στη χρήση σε αυτά της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της ασφαλούς χρονοσήμανσής τους με τη χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής χρονοσφραγίδας.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη σκέψη 25 του Κανονισμού eIDAS, τα «κράτη μέλη θα πρέπει να παραμείνουν ελεύθερα να καθορίζουν άλλους τύπους υπηρεσιών εμπιστοσύνης πέραν αυτών που απαρτίζουν τον κλειστό κατάλογο υπηρεσιών εμπιστοσύνης που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό, προκειμένου να αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο ως εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης». Έτσι, δόθηκε η δυνατότητα σε κάθε κράτος μέλος να θεσπίσει επιπλέον υπηρεσίες εμπιστοσύνης, οι οποίες όμως δεν θα τυγχάνουν διασυννοριακής ισχύος. Τούτο είναι λογικό, καθώς βασικός σκοπός του Κανονισμού είναι η ρύθμιση απαιτήσεων, προτύπων, διαδικασιών και υπηρεσιών, ώστε να επιτευχθεί διασυννοριακή εμπιστοσύνη στο επιγραμμικό περιβάλλον και τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και «να προωθηθεί μια πλήρως ολοκληρωμένη ψηφιακή ενιαία

αγορά με τη διευκόλυνση της διασυνοριακής χρήσης των επιγραμμικών υπηρεσιών, με ιδιαίτερη προσοχή στη διευκόλυνση της ασφαλούς ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας» (σκέψη 5). Συνεπώς, το βλέμμα του Κανονισμού είναι στραμμένο στην καθιέρωση διασυνοριακής εμπιστοσύνης στις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Προς τούτο, δε, συνάδει η δυνατότητα που αφήνει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν άλλες υπηρεσίες που να στοχεύουν στην εμπιστοσύνη των χρηστών στις ηλεκτρονικές συναλλαγές, με εμβέλεια εντός της επικράτειας κάθε κράτους μέλους. Πρέπει, επιπλέον, να ληφθεί υπόψη ότι ο Κανονισμός υιοθετεί «μια προσέγγιση ανοιχτή στην καινοτομία» (σκέψη 26). Με δεδομένη, λοιπόν, τη δυνατότητα που αφήνει ο Κανονισμός σε κάθε κράτος μέλος, αλλά και την ανοιχτότητα στην καινοτομία, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης εισήγαγε τα έγγραφα γον.

Ωστόσο, η επίδραση του Κανονισμού στη ρύθμιση της έκδοσης και της διακίνησης των εγγράφων γον είναι πολύ μεγαλύτερη από μια θεσμική δυνατότητα «εθνικής» ρύθμισης. Στα έγγραφα γον χρησιμοποιείται: α) η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στην οποία εμπεριέχεται ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα (στοιχείο που διασφαλίζει την προέλευση και την ακεραιότητα του εγγράφου), β) ένας κωδικάριθμος μοναδικός για κάθε έγγραφο, ο οποίος χρησιμοποιείται για την επαλήθευση του εγγράφου από κάθε λήπτη κατά τη διακίνησή του (στοιχείο που προσδίδει εμπιστοσύνη), γ) ηλεκτρονική ταυτοποίηση ως προϋπόθεση για την έκδοσή του, ώστε να πιστοποιείται ότι ο εκδότης του εγγράφου είναι αυτός που εισήλθε πιστοποιημένα (μέσω αυθεντικοποίησης) στο σύστημα του γον και εξέδωσε το έγγραφο (στοιχείο που προσδίδει εμπιστοσύνη). Συνεπώς, η επίδραση της έννοιας της «εμπιστοσύνης στις ηλεκτρονικές συναλλαγές» που εισάγει και ρυθμίζει ο Κανονισμός είναι καταλυτική για τα έγγραφα γον, αφού μέσω της χρήσης εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης και άλλων στοιχείων (κωδικάριθμος, υπηρεσία επαλήθευσης εγγράφου, ηλεκτρονική ταυτοποίηση για την έκδοση) δημιουργούνται ηλεκτρονικά έγγραφα με υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης ως προς την ακεραιότητα και τη γνησιότητά τους, συμβάλλοντας ουσιωδώς στην «εμπιστοσύνη στις ηλεκτρονικές συναλλαγές», η οποία αποτελεί βασικό στόχο του Κανονισμού.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα εγγράφων γον αποτελούν οι υπεύθυνες δηλώσεις και οι εξουσιοδοτήσεις. Πρόκειται για ιδιωτικά έγγραφα ευρύτατης χρήσης τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, τα οποία «εγκαινίασαν» τον μορφότυπο ενός εγγράφου γον το πρώτον με το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την έκδοση της από 20-03-2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 68). Έκτοτε, ο

ίδιος μορφότυπος εγγράφων γον χρησιμοποιείται σε μια σειρά από ψηφιακές υπηρεσίες που παρέχονται μέσα από το gov.gr, μέρος των οποίων είναι η έκδοση ενός εγγράφου. Ενδεικτικά, αναφέρονται όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με τον COVID-19 (εμβολιασμός, νόσηση, διαγνωστικός έλεγχος) και τα πιστοποιητικά και βεβαιώσεις που αφορούν ληξιαρχικά γεγονότα.

Κωδικός: 6wKWX_ PRbFcx 83w

Επιβεβαιώνεται το γνήσιο Υπουργείο
Ψηφιακής Διακυβέρνησης / Verified by the Ministry
of Digital Governance, Hellenic Republic
2022050318213618900

Υπεύθυνη Δήλωση (άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986).

Προς ⁽¹⁾ :						
Όνομα:				Επώνυμο:		
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:						
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:						
Ημερομηνία γέννησης:						
Τόπος Γέννησης:						
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:		
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			
ΑΦΜ:			Αριθ:			
			Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (E-mail):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽²⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Εικόνα 10 - Υπεύθυνη Δήλωση μέσω του gov.gr

Κωδικός: R7a g3BhZf R8DMA

Επιβεβαιώνεται το γνήσιο Υπουργείο
Ψηφιακής Διακυβέρνησης / Verified by the Ministry
of Digital Governance, Hellenic Republic
202205031821340900

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ

Ο/η Εξουσιοδοτών/ούσα με τα κάτωθι στοιχεία:

Όνομα:				Επώνυμο:		
Όνομ/μο Πατέρα:				Όνομ/μο Μητέρας:		
Ημ/νία Γέννησης:						
ΑΔΤ / Αρ. Διαβατηρίου:				ΑΦΜ:		
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			
Τηλ.:			Αριθ.:			
			Ηλ. Ταχ.:			

Εξουσιοδοτώ

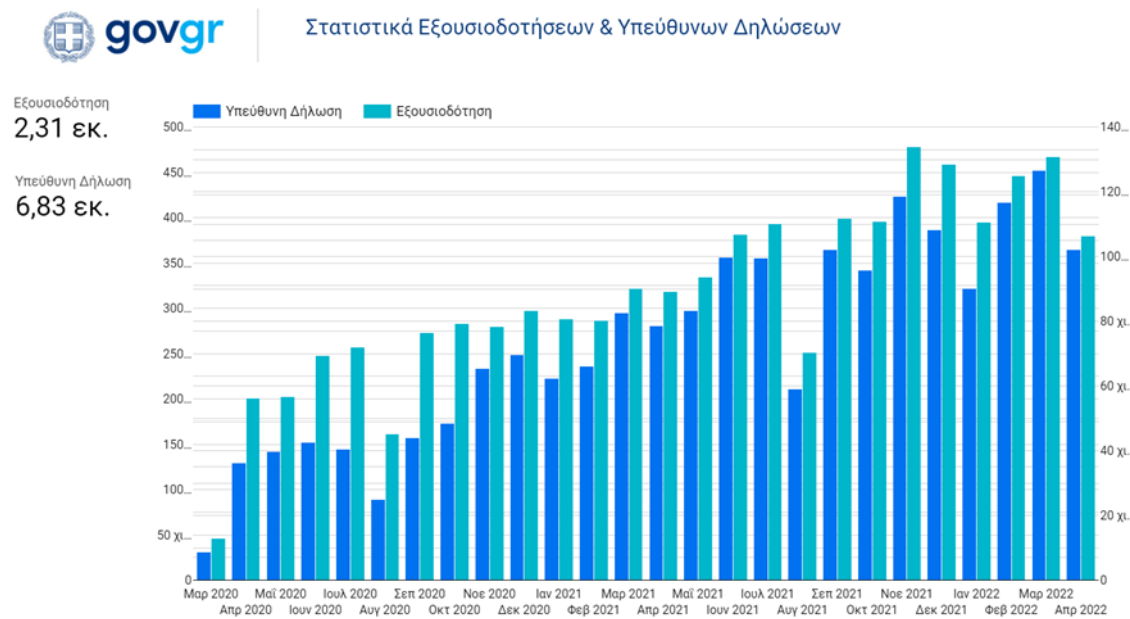
Τον/ην Εξουσιοδοτούμενο/η με τα κάτωθι στοιχεία:

Όνομα:				Επώνυμο:		
Όνομ/μο Πατέρα:				Όνομ/μο Μητέρας:		
Ημ/νία Γέννησης:						
ΑΔΤ / Αρ. Διαβατηρίου:				ΑΦΜ:		
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			
Τηλ.:			Αριθ.:			
			Ηλ. Ταχ.:			

Εικόνα 11 - Εξουσιοδότηση μέσω του gov.gr

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που παρέχει η ΓΓΨΔΑΔ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μέχρι τις 30.04.2022 έχουν εκδοθεί ως έγγραφα γον 6.828.361 υπεύθυνες δηλώσεις και 2.309.072 εξουσιοδοτήσεις (ΓΓΨΔΑΔ, 2022). Αν

προστεθούν και οι αριθμοί των λοιπών εγγράφων που εκδίδονται ως έγγραφα γον, ο συνολικός αριθμός των εγγράφων γον αυξάνεται εκθετικά.

Εικόνα 12 - Στατιστικά Εξουσιοδοτήσεων & Υπεύθυνων Δηλώσεων στο gov.gr, Πηγή: gov.gr
https://datastudio.google.com/u/0/reporting/ef30054-9655-44f2-879e-19e5dfa5dd96/page/p_ydfgw9jonc?s=ueWRljAGGtl

Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τη μεγάλη διάδοση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης που εμπεριέχονται στα έγγραφα γον. Είναι χαρακτηριστικό ότι πριν από το 2020, όταν εισήχθησαν τα έγγραφα γον τόσο θεσμικά όσο και στις συναλλαγές, η έννοια της ηλεκτρονικής σφραγίδας ήταν άγνωστη στο ευρύ κοινό, αλλά και στο προσωπικό των φορέων του Δημοσίου.

4. Προοπτικές για δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

Μολονότι ο Κανονισμός φαίνεται από μια πρώτη ανάγνωση να αφορά τον δημόσιο τομέα, έχει πολύ σημαντικό αντίκτυπο και στον ιδιωτικό τομέα. Η χρήση της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης μπορεί να παρέχει εμπιστοσύνη και ασφάλεια όχι μόνο στις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και στις ψηφιακές συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων και των πελατών τους.

Ο Κανονισμός έθεσε ένα πλαίσιο που διασφαλίζει ότι οι ψηφιακές συναλλαγές προσώπων και επιχειρήσεων γίνονται με μεγαλύτερη ασφάλεια, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα, ανεξάρτητα από τον τόπο διενέργειάς τους. Μέσα από το ενιαίο πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης, ο Κανονισμός διευκολύνει την παροχή υπηρεσιών σε όλη την ΕΕ. Πέρα από την βελτίωση της ασφάλειας των ψηφιακών συναλλαγών, οι ρυθμίσεις του Κανονισμού συνεπάγονται και άλλα οφέλη, όπως:

- μικρότερο διοικητικό βάρος στις ψηφιακές συναλλαγές με επιχειρήσεις, πελάτες και δημόσιους οργανισμούς,
- περισσότερο αποτελεσματικές επιχειρησιακές διαδικασίες,
- σημαντικές μειώσεις στα κόστη,
- ασφαλέστερες ψηφιακές συναλλαγές που δημιουργούν εμπιστοσύνη στους πελάτες-χρήστες των υπηρεσιών και ενδεχομένως ευρύτερη καταναλωτική δράση.

A. eIDAS και επιχειρηματικότητα

Τα οφέλη και οι προοπτικές που δημιουργούνται από την εισαγωγή της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης στις επιχειρησιακές διαδικασίες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- I. **Βελτιωμένη εμπειρία του τελικού χρήστη:** Η εμπιστοσύνη των πελατών είναι αναγκαία για κάθε επιχείρηση και συστατικό στοιχείο για την αύξηση της ικανοποίησής τους. Με τη χρήση ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, κάθε επιχείρηση επικεντρώνεται στο να καθιερώσει μια βελτιωμένη σχέση με τους πελάτες της και να τους παράσχει προϊόντα και υπηρεσίες χωρίς ταλαιπωρία.
- II. **Αυξημένη ασφάλεια και υπευθυνότητα:** Οι ρυθμίσεις του Κανονισμού συνεπάγονται μεγαλύτερη διασφάλιση για την εγκυρότητα των ψηφιακών συναλλαγών,

χάρη στις εγγυήσεις και την ασφάλεια δικαίου που προσφέρουν οι υπηρεσίες εμπιστοσύνης.

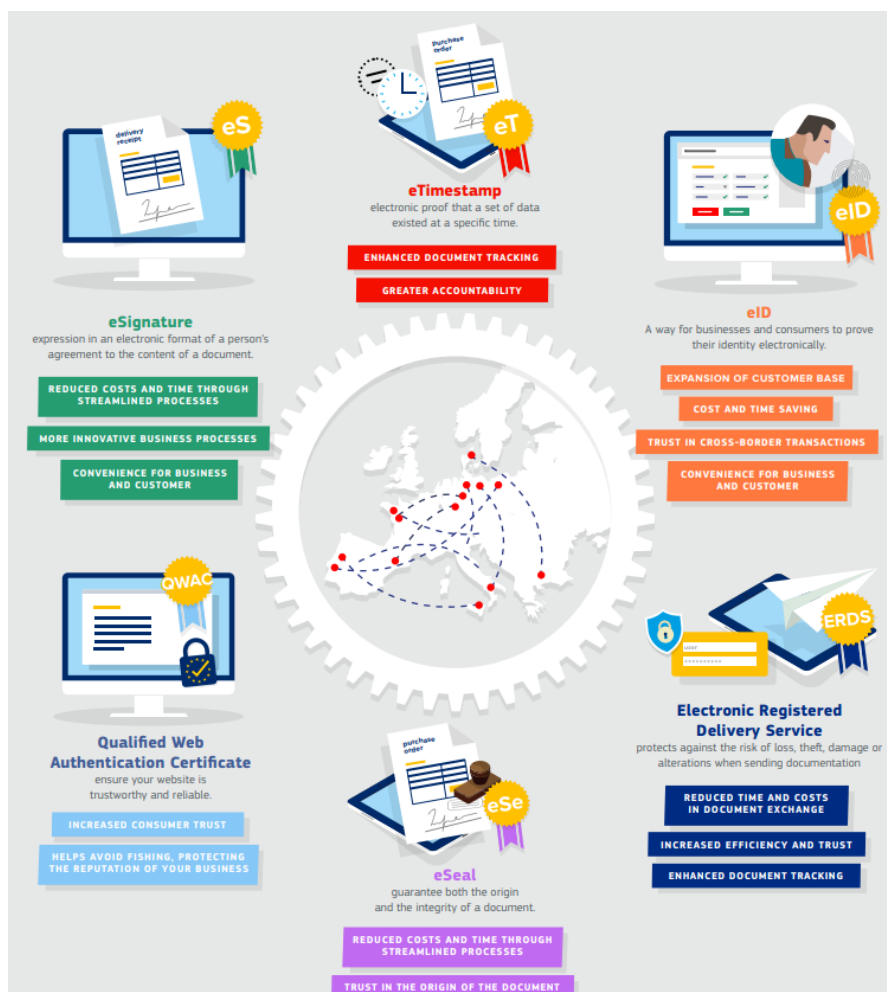
III. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων: Ο βαθμός αυτοματοποίησης που εισάγει ο Κανονισμός στις ψηφιακές συναλλαγές και η μείωση των σταδίων που απαιτούνται για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών στον τελικό χρήστη (π.χ. εξάλειψη της ανάγκης για φυσικές υπογραφές ή για αγορές με φυσική επαφή) συμβάλλουν στη γενικότερη μείωση του κόστους παραγωγής και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων στην ΕΕ.

Τόσο οι μικρές όσο και οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες του Κανονισμού στις συναλλαγές τους με άλλες επιχειρήσεις (B2B - business-to-business), αλλά και στις συναλλαγές τους με τους πελάτες τους (B2C - business-to-consumer). Το πλέον σημαντικό όφελος είναι η δυνατότητα κάθε επιχείρησης να διεξάγει πιο αυστηρούς ελέγχους σχετικά με την ταυτότητα των πελατών της και άλλων επιχειρήσεων με τις οποίες συναλλάσσεται. Πρόκειται για δυνατότητα, η οποία αποκτά μεγαλύτερο νόημα ιδίως όταν αντικείμενο συναλλαγών αποτελούν αγαθά υψηλής αξίας (π.χ. έργα τέχνης) ή χρήματα. Ταυτόχρονα, η ασφαλής ηλεκτρονική ταυτοποίηση πελατών και επιχειρήσεων εντός της Ε.Ε. συμβάλλει στη διεύρυνση της πελατείας των επιχειρήσεων. Οι αυξημένες διασυνοριακές ψηφιακές συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς αποτελεί διακηρυγμένο στόχο του Κανονισμού (σκέψη 2). Υπό το πρίσμα του Κανονισμού, κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει τα κοινοποιημένα πλαίσια ηλεκτρονικής ταυτοποίησης των υπολοίπων κρατών μελών, διευκολύνοντας τις διασυνοριακές ψηφιακές συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς.

Εκτός από την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, ο Κανονισμός υποστηρίζει τις επιχειρήσεις στη διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου μέσω των υπηρεσιών εμπιστοσύνης:

- Ηλεκτρονική υπογραφή (eSignature): Είναι η – σε ηλεκτρονική μορφή – έκφραση της συμφωνίας ενός φυσικού προσώπου με το περιεχόμενο ενός εγγράφου. Οι εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές έχουν ισοδύναμη ισχύ με τις ιδιόχειρες υπογραφές. Αυτό που θα υπέγραφαν οι συναλλασσόμενοι ιδιοχείρως – ερχόμενοι ενδεχομένως και σε φυσική επαφή – πλέον το υπογράφουν ηλεκτρονικά με μεγαλύτερη ασφάλεια.
- Ηλεκτρονική σφραγίδα (eSeal): Παρόμοια στη λειτουργία της με την παραδοσιακή σφραγίδα της επιχείρησης. Τίθεται σε ένα ηλεκτρονικό έγγραφο βεβαιώνοντας την προέλευση και την ακεραιότητά του.

- Ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα (eTimestamp): Συνδέει ένα ηλεκτρονικό έγγραφο (π.χ. παραγγελία) με συγκεκριμένη ημερομηνία και ώρα, παρέχοντας την αναγκαία (για τυχόν δικαστικές διαδικασίες) απόδειξη ότι το έγγραφο υφίστατο πράγματι την συγκεκριμένη ημερομηνία και ώρα.
- Πιστοποιητικό γνησιότητας ιστοτόπου (WAC): Παρέχει απόδειξη στους πελάτες ότι η ιστοσελίδα της επιχείρησης είναι γνήσια και αξιόπιστη, καθώς και ότι συνδέεται με τον φορέα της επιχείρησης, για τον οποίο εκδόθηκε το συγκεκριμένο πιστοποιητικό. Οι πελάτες νιώθουν σίγουροι ότι επισκέπτονται τον ιστότοπο της επιχείρησης που επιθυμούν.
- Ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένης παράδοσης (eDelivery): Επιτρέπει την ασφαλή ηλεκτρονική μεταφορά δεδομένων, παρέχοντας απόδειξη για την αποστολή και την παραλαβή των δεδομένων. Προστατεύει τις επιχειρήσεις από τον κίνδυνο απώλειας, κλοπής ή αυθαίρετων μεταβολών των δεδομένων που αποστέλλουν.

Εικόνα 13 - Οφέλη eIDAS στην επιχειρηματικότητα (European Commission, Discover eIDAS, 2022)

B. Χρηματοπιστωτικός τομέας

Ο χρηματοπιστωτικό τομέας είναι από τους μεγαλύτερους ωφελούμενους της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Είναι γεγονός ότι η ταυτοποίηση, η αυθεντικοποίηση και η ασφάλεια των συναλλαγών στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες έχουν ψηφιοποιηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό, ως ανταπόκριση στην ολοένα αυξανόμενη ζήτηση για ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Η ηλεκτρονική ταυτοποίηση και οι υπηρεσίες εμπιστοσύνης θα επιτρέψουν στις επιχειρήσεις του κλάδου αυτού να επενδύσουν περισσότερο σε επιλογές «Know Your Customer». Το «Know Your Customer» αποτελεί τη διαδικασία ταυτοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας ενός υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη. Πρόκειται για μια διαδικασία εξαιρετικά σημαντική για τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς τους επιτρέπει να εκτιμούν τους πιθανούς κινδύνους από τη σύναψη εταιρικής σχέσης με πελάτες, οι οποίοι ενδεχομένως προσδοκούν στη χρήση του χρηματοπιστωτικού συστήματος για αλλότριους σκοπούς (χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες).

Χάρη στις επιλογές που προσφέρει ο Κανονισμός, όπως η εξ αποστάσεως ταυτοποίηση, τέτοιες διαδικασίες μπορούν να διεξάγονται εξ ολοκλήρου διαδικτυακά και με ασφάλεια. Η ψηφιοποίηση αυτών των διαδικασιών επιτρέπει – μεταξύ άλλων – στις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα να απελευθερώσουν πόρους από την συνεχή προσπάθεια βελτιστοποίηση των επιχειρησιακών τους διαδικασιών και να επικεντρωθούν περισσότερο στην αναβάθμιση των σχέσεων με τους πελάτες τους.

Παραδείγματα χρήσης της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης στον χρηματοπιστωτικό τομέα περιλαμβάνουν:

- Ηλεκτρονική ταυτοποίηση για:
 - την ασφαλή επαλήθευση της ταυτότητας και λοιπών στοιχείων των πελατών και την συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του «Know Your Customer» και της νομοθεσίας για την νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες
 - το άνοιγμα νέων τραπεζικών λογαριασμών από πελάτες του ίδιου ή άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε.
- Ηλεκτρονικές υπογραφές για την εξ αποστάσεως υπογραφή τραπεζικών και λοιπών χρηματοπιστωτικών συμβάσεων με πελάτες.
- Ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένης παράδοσης για την γρήγορη και ασφαλή διακίνηση σημαντικών εγγράφων, όπως δανειακών συμβάσεων.

Εικόνα 14 - Οφέλη eIDAS στον χρηματοπιστωτικό τομέα (European Commission, Discover eIDAS, 2022)

Στην Ελλάδα, έχουν γίνει βήματα τα τελευταία δύο χρόνια στον χρηματοπιστωτικό τομέα, ώστε να αντληθούν τα οφέλη από τον Κανονισμό, ιδίως σε ό,τι αφορά την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και το «Know Your Customer». Το πρώτο βήμα έγινε με την υπ' αρ. 172/29.05.2020 (B' 2098) απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ, 2020) με την οποία τέθηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εξ αποστάσεως ηλεκτρονική ταυτοποίηση φυσικών προσώπων κατά τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης με τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Με την απόφαση αυτή, αναγνωρίστηκαν η τηλεδιάσκεψη (videoconference) και η αυτοματοποιημένη διαδικασία χωρίς παρουσία υπαλλήλου με ταυτόχρονη λήψη δυναμικού αυτοπορτρέτου (liveness – dynamic selfie) ως οι μοναδικές επιτρεπόμενες μέθοδοι για την εξ αποστάσεως ηλεκτρονική ταυτοποίηση από τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα. Τις ίδιες μεθόδους έκρινε ως επιτρεπόμενες και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς με την υπ' αρ. 4/894/23.10.2020 απόφαση του Δ.Σ. (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, 2020) για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση φυσικών προσώπων από τα εποπτευόμενα από την Επιτροπή

Κεφαλαιαγοράς υπόχρεα πρόσωπα κατά τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων ή τη διενέργεια περιστασιακών συναλλαγών.

Σε ό,τι αφορά το «Know Your Customer», η ψηφιοποίησή του έγινε για πρώτη φορά στην Ελλάδα με το άρθρο τριακοστό ένατο της από 13.04.2020 ΠΝΠ (Α' 84) που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4690/2020 (Α' 104) και με την υπ' αρ. 9747 ΕΞ 2021 (Β' 1357) απόφαση του Υπουργού Επικρατείας. Με τα κανονιστικά αυτά κείμενα, θεσπίστηκε η δυνατότητα ηλεκτρονικής διεκπεραίωσης των «μέτρων δέουσας επιμέλειας» με τη χρήση της εφαρμογής «Συστηθείτε» (eGov-KYC). Η εφαρμογή υλοποιείται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και είναι διαθέσιμη μέσω του gov.gr. Η λειτουργία της εφαρμογής «Συστηθείτε» (eGov-KYC) συνίσταται στην ηλεκτρονική εξακρίβωση της ταυτότητας και άλλων στοιχείων των πελατών – φυσικών προσώπων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με την υποχρέωση που υπέχουν βάσει του άρθρου 13 του ν. 4557/2018 (Α' 139). Η ηλεκτρονική εξακρίβωση εκκινεί κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου πελάτη και γίνεται εφικτή μέσα από τις διαλειτουργικότητες που διενεργούνται από το Κέντρο Διαλειτουργικότητας της ΓΓΠΣΔΔ. Τα στοιχεία που αντλούνται από πληροφοριακά συστήματα φορέων του δημόσιου τομέα για τον σκοπό της ηλεκτρονικής εξακρίβωσης είναι στοιχεία ταυτότητας, επικοινωνίας, εισοδήματος, επαγγελματικής δραστηριότητας απασχολούμενου στο Δημόσιο, επαγγελματικής δραστηριότητας απασχολούμενου με εξαρτημένη σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και επαγγελματικής δραστηριότητας επιτηδευματία.

egon KYC *Συστηθείτε*
Know Your Customer

Επικοινωνία του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με κέντρο τον πολίτη

Η υπηρεσία "Συστηθείτε" (egon KYC - Know Your Customer) προσφέρει μια ψηφιακή εναλλακτική στην προσκόμιση εγγράφων του Δημοσίου, για τη **βεβαίωση στοιχείων του πολίτη** σε φορείς του ιδιωτικού τομέα εφόσον απαιτείται από τη νομοθεσία.

ΠΟΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΤΛΟΥΝΤΑΙ

Τα στοιχεία αντλούνται από τα πρωτόγενή πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου **χωρίς να αποθηκεύονται** στο egon KYC και η διάθεσή τους προσιπότεται κάθε φορά τη **ρητή συγκατάθεση** του πολίτη.

 Στοιχεία ταυτότητας	 Στοιχεία επικοινωνίας
 Στοιχεία εισοδήματος	 Στοιχεία επαγγελματικής δραστηριότητας

**ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
σε ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ή ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ (ΠΙΧΟ) ΜΕΣΩ egon-KYC**

- 1** Το ΠΙΧΟ του οποίου είστε χρήστης web banking, όταν επαληθεύσει ότι απαιτείται επικαιροποίηση των στοιχείων που τηρεί για εσάς, σας καλεί να κάνετε χρήση της ηλεκτρονικής εφαρμογής egon-KYC.

Συνδεθείτε στο περιβάλλον της εφαρμογής web banking του ΠΙΧΟ και ξεκινήστε τη διαδικασία ενημέρωσης στοιχείων μέσω egon-KYC.
- 2** Το web-banking σας ανακατευθύνει στην εφαρμογή egon-KYC. Για την είσοδο στην εφαρμογή egon-KYC, θα χρειαστείτε:

 - τους κωδικούς του λογαριασμού σας στη ΓΓΠΣΔΔ (TAXISnet)
 - Το **κινητό σας τηλέφωνο** που έχετε δηλώσει στο Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας (ΕΜΕπ)
- 3** Στη συνέχεια υποβάλλετε αίτημα στην εφαρμογή egon-KYC για την **άντληση και τη διαβίβαση των απαιτούμενων δεδομένων** στο ΠΙΧΟ.
- 4** Μετά την άντληση των δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα των δημοσίων φορέων, **επιβεβαιώνετε την ορθότητα των στοιχείων** που σας αφορούν και στη συνέχεια παρέχετε τη **συγκατάθεσή** σας.

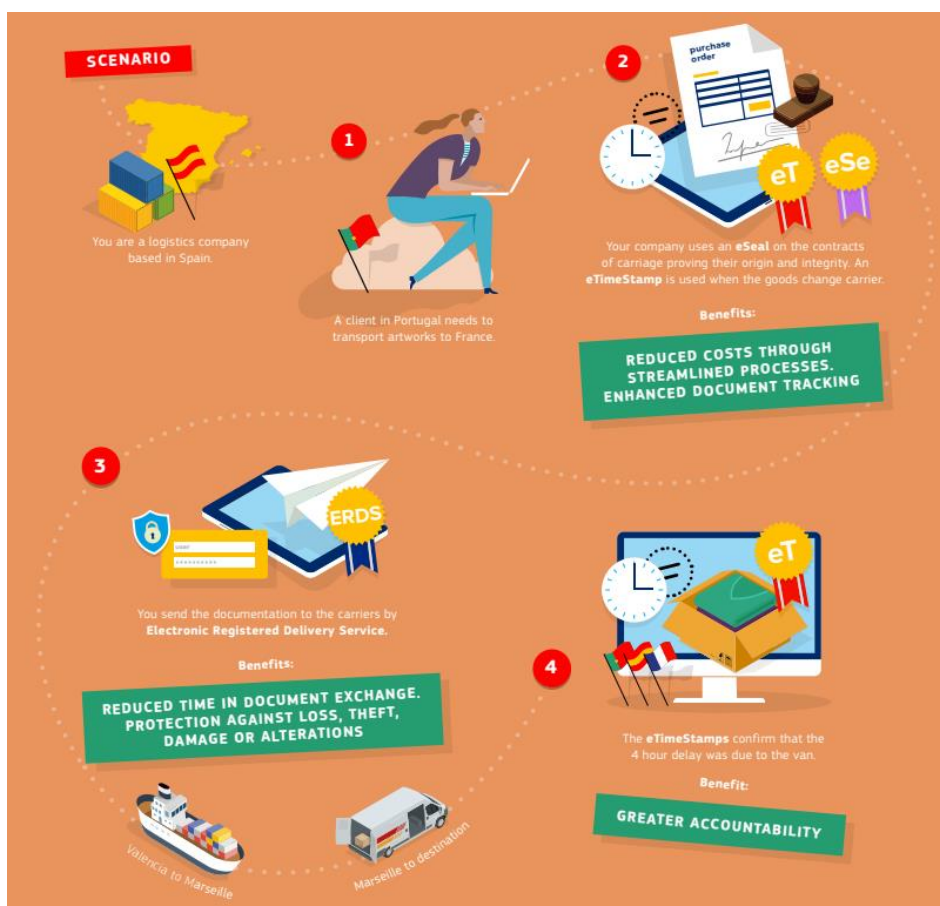
Εικόνα 15 - Εφαρμογή eGov-KYC (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, ΜΑΘΕΤΟ GOV.GR, 2021)

Γ. Τομέας Μεταφορών

Στον τομέα των μεταφορών, τεχνολογικές επιλογές όπως η ηλεκτρονική ταυτοποίηση και οι υπηρεσίες εμπιστοσύνης μπορούν να εξασφαλίσουν ασφαλείς και απρόσκοπτες επιχειρησιακές διαδικασίες και να απαλείψουν περιττά βήματα κατά την παροχή υπηρεσιών. Μεταξύ των ωφελειών περιλαμβάνεται η μη έγχαρτη ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ αποστολέων, μεταφορέων, προμηθευτών και ληπτών, στοιχείο ύψιστης σημασίας για την έγκαιρη άφιξη των παραγγελιών και την αποφυγή γραφειοκρατικών καθυστερήσεων.

Παραδείγματα χρήσης της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης στον τομέα των μεταφορών περιλαμβάνουν:

- Ηλεκτρονική ταυτοποίηση για την ασφαλή γνώση και εξακρίβωση της ταυτότητας του πελάτη, την ασφαλή είσοδο (log-in) σε υπηρεσίες και το εξ αποστάσεως «ξεκλείδωμα» ενός οχήματος από τον πελάτη.
- Ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένης παράδοσης για γρήγορη και ασφαλή ανταλλαγή σημαντικών εγγράφων (π.χ. συμβάσεις παραγγελιών, συμβάσεις μεταφορών).
- Ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα για να διασφαλιστεί η νομική ευθύνη σε περίπτωση που προκύψουν καθυστερήσεις, ιδίως όταν εμπλέκονται περισσότεροι του ενός μεταφορείς.
- Ηλεκτρονική σφραγίδα για να διασφαλιστεί η προέλευση και η ακεραιότητα σημαντικών εγγράφων (π.χ. συμβάσεις παραγγελιών, συμβάσεις μεταφορών), εξαλείφοντας την εξάρτηση από έγχαρτες συμβάσεις.

Εικόνα 16 - Οφέλη eIDAS στον τομέα των μεταφορών (European Commission , Discover eIDAS, 2022)

Δ. Δημόσιος τομέας

Η εισαγωγή της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης έχει ωφελήσει πολλαπλώς τον δημόσιο τομέα και έχει επιταχύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Οι προοπτικές που ανοίγονται δεν αφορούν μόνο την «εσωτερική» λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, αλλά σχετίζονται κυρίως με την παροχή δημόσιων υπηρεσιών «προς τα έξω», δηλαδή εκτός των συνόρων.

Το κλειδί για την «προς τα έξω» παροχή δημόσιων υπηρεσιών είναι η κοινοποίηση ενός συστήματος ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (η Ελλάδα δεν έχει κοινοποιήσει μέχρι σήμερα) και η αμοιβαία αναγνώρισή του από τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Με τη θέση σε ισχύ του άρθρου 6 του Κανονισμού, σύμφωνα με όσα ορίζει η περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 52 του Κανονισμού, και συγκεκριμένα από την 29η Σεπτεμβρίου 2018, κάθε πολίτης κράτους μέλους στην Ε.Ε. θα μπορεί να χρησιμοποιήσει τα εθνικά μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID) – εφόσον έχει προηγηθεί η κοινοποίηση στην Επιτροπή – για να έχει πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος. Η μεγάλη σημασία αυτής της ρύθμισης έγκειται όχι μόνο στην πρόβλεψη της δυνατότητας πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες άλλου κράτους μέλους, αλλά κυρίως στη νομική ισχύ της. Με άλλα λόγια, η χρήση του (κοινοποιηθέντος) εθνικού μέσου ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID) παρέχει την αναγκαία νομική απόδειξη για την εγκυρότητα της ταυτότητας ενός προσώπου.

Παράδειγμα πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες με το εθνικό eID αποτελεί το Εθνικό Μητρώο Ασφάλισης – Ασφαλιστικής Ικανότητας «ΑΤΛΑΣ» που τηρεί η «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε.» (ΗΔΙΚΑ ΑΕ), εποπτευόμενος φορέας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Το πληροφοριακό σύστημα του Μητρώου αυτού παρέχει σε ασφαλισμένους πολίτες άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. τη δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες του Ασφαλιστικού Βιογραφικού και της Ασφαλιστικής Ικανότητας με το εθνικό eID (ΗΔΙΚΑ, 2020).

Ασφαλιστική Ικανότητα

Στο Πληροφοριακό Σύστημα ΑΤΛΑΣ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ περιλαμβάνεται το Εθνικό Μητρώο Δικαιούχων Περιβαλυσής - Ασφαλιστικής Ικανότητας. Μέσω αυτού δίνεται η δυνατότητα πληροφόρησης για την Ασφαλιστικής σας Ικανότητα.

Η ΗΔΙΚΑ διαχειρίζεται τις εγγραφές Ασφαλιστικής Ικανότητας που αποστέλλουν ο ΕΦΚΑ και οι λοιποί φορείς. **Για την απόδοση ασφαλιστικής ικανότητας σε άμεσα και έμμεσα ασφαλισμένους ή συνταξιούχους, αρμόδιος είναι ο ασφαλιστικός σας φορέας στον οποίο και πρέπει να απευθυνθείτε.**

Για τους ανασφάλιστους πολίτες (N.4368/2016):

Κατόπιν της δημοσίευσης της υπ' αριθ. Α3(γ)/ΓΠ/οικ.25132 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 908 τ.Β' - ΑΔΑ:6Λ2Η465ΦΥΟ-ΠΗΟ) «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανασφάλιστων στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας», υπάρχουν κατηγορίες ανασφάλιστων πολιτών που έχουν δικαίωμα μηδενικής συμμετοχής στην φαρμακευτική αγωγή και επίσης εξαιρούνται από το κόστος του 1€ ανά συνταγή.

Από αυτή την σελίδα, μπορείτε να ελέγξετε αν έχετε ενταχθεί σε κάποια από αυτές τις κατηγορίες.

Η πρόσβαση γίνεται με τους παρακάτω τρόπους:

- με τη χρήση των κωδικών του TAXIS της ΑΑΔΕ
- με τη χρήση κωδικών eIDAS

Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η γνώση του ΑΜΚΑ. Σε περίπτωση που δεν θυμάστε τον ΑΜΚΑ σας μπορείτε να τον αναζητήσετε στη σελίδα [Εχω ΑΜΚΑ](#).

Πρόσβαση στην Ασφαλιστική Ικανότητα (TAXIS)

Πρόσβαση στην Ασφαλιστική Ικανότητα (eIDAS)

Εικόνα 17 - Ασφαλιστική Ικανότητα ΑΤΛΑΣ (ΗΔΙΚΑ, 2020)

Ασφαλιστικό Βιογραφικό

Το Πληροφοριακό Σύστημα ΑΤΛΑΣ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ αποτελεί μηχανογραφική εφαρμογή που ενημερώνεται μόνο με αποστολή ασφαλιστικών στοιχείων από τους τρεις Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (νυν ΕΦΚΑ).

Λόγω εργασιών αναχεδίασμού του συστήματος περιλαμβάνονται ασφαλιστικά στοιχεία από το 1994 μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2016. Το χρονικό διάστημα των ασφαλιστικών στοιχείων ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με την τελευταία ενημέρωση του συστήματος από τον εκάστοτε Ασφαλιστικό Φορέα. Ειδικότερα στα υπάρχον σύστημα έχει ενσωματωθεί ο χρόνος ασφάλισης για το τ.ΙΚΑ, τον τ.ΟΑΕΕ, το τ.ΕΤΑΑ, και τον τ.ΟΓΑ, ενώ για το τ.ΕΤΑΠ-ΜΜΕ το 70% περίπου του χρόνου ασφάλισης από τους δύο μεγαλύτερους τομείς του. Δεν έχει ενσωματωθεί χρόνος ασφάλισης για το τ.ΝΑΤ και το τ.Δημόσιο.

Συνολικά περιέχονται 2,8 δισεκατομμύρια ημέρες ασφάλισης.

Κάθε ασφαλισμένος έχει τη δυνατότητα να δει και να εκτυπώσει το χρόνο ασφάλισης που έχει αποσταλεί από τον ασφαλιστικό του φορέα. **Η εκτύπωση δεν αποτελεί βεβαίωση χρόνου ασφάλισης** όπως ρητά επισημαίνεται σε αυτή.

Η πρόσβαση γίνεται με τους παρακάτω τρόπους:

- με τη χρήση των κωδικών του TAXIS της ΑΑΔΕ
- με τη χρήση κωδικών eIDAS

Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η γνώση του ΑΜΚΑ. Σε περίπτωση που δεν θυμάστε τον ΑΜΚΑ σας μπορείτε να τον αναζητήσετε στη σελίδα [Εχω ΑΜΚΑ](#).

Πρόσβαση στο Ασφαλιστικό Βιογραφικό (TAXIS)

Πρόσβαση στο Ασφαλιστικό Βιογραφικό (eIDAS)

Εικόνα 18 - Ασφαλιστικό Βιογραφικό ΑΤΛΑΣ (ΗΔΙΚΑ, 2020)

Service Provider

English Ελληνικά

Χρησιμοποιείτε το εθνικό σας ID για να αποκτήσετε πρόσβαση στις υπηρεσίες μας

Παρακαλώ επιλέξτε τα παρακάτω:

Υπήκοος

Choose an option

Επόμενο Βήμα

Εικόνα 19 - Πρόσβαση με εθνικό eID (ΗΔΙΚΑ, 2020)

Η κοινοποίηση και η αμοιβαία αναγνώριση εθνικών συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID) αφορά τόσο τους πολίτες άλλων κρατών μελών που επιθυμούν να συναλλάγουν εξ αποστάσεως με τον ελληνικό δημόσιο τομέα, όσο και τους Έλληνες πολίτες που επιθυμούν εξ αποστάσεως πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες άλλου κράτους μέλους. Το τελευταίο δεν έχει καταστεί εφικτό μέχρι σήμερα, ωστόσο η προοπτική αυτή θα γίνει πραγματικότητα, όταν η Ελλάδα κοινοποιήσει στην Επιτροπή ένα εθνικό σύστημα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID).

Αλλωστε, η ηλεκτρονική ταυτοποίηση αποτελεί σημαντικό μέρος των παρεμβάσεων στις τεχνολογικές υποδομές του κράτους, το σύνολο των οποίων αποτυπώνεται στην Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020 – 2025. Συγκεκριμένα, το Κεφάλαιο 6 της Βίβλου περιλαμβάνει τα λεγόμενα «Συνθετικά Στοιχεία Ψηφιακού Μετασχηματισμού», ένα εκ των οποίων είναι το Κέντρο Ταυτοποίησης. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Βίβλου, για *«την ασφαλή επικοινωνία με τους χρήστες, καθώς και την εξασφάλιση της πρόσβασής τους στις υπηρεσίες και στα δεδομένα τους, απαιτείται η αξιοποίηση υπηρεσιών επιβεβαίωσης της ταυτότητας των συναλλασσόμενων με ψηφιακά μέσα. Στόχος του συγκεκριμένου δομικού στοιχείου είναι η αξιοποίηση των υποδομών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τη παροχή κοινόχρηστων υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης μέσα από ένα ενιαίο πλαίσιο προδιαγραφών ασφάλειας. Παράλληλα, η διασυννοριακή ταυτοποίηση των χρηστών θα εξασφαλίζεται με πρότυπα διαλειτουργικότητας, όπως αυτά έχουν καθοριστεί στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης (EE/2014/910). Το δομικό στοιχείο της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης θα αξιοποιείται από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη gov.gr και από το Κέντρο Ειδοποιήσεων, παρέχοντας υπηρεσία μοναδικού σημείου ταυτοποίησης (Single SignOn) σε όλες τις ψηφιακές υπηρεσίες που διατίθενται μέσω του gov.gr. Παράλληλα πρέπει να προβλέπεται να διαμορφωθεί πλαίσιο αξιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών ταυτοποίησης και από συστήματα του ιδιωτικού τομέα.»* (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025).

Η σχετική μνεία της Βίβλου αποτελεί προπομπό για τη διαμόρφωση του εθνικού συστήματος ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID), με αξιοποίηση των υποδομών τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, σημαντικό είναι ότι υπό το πρίσμα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης – τουλάχιστον σε επίπεδο στόχων – η διασυννοριακή ταυτοποίηση των χρηστών με τα πρότυπα διαλειτουργικότητας του Κανονισμού είναι αναγκαίο συστατικό της διαμόρφωσης του εθνικού συστήματος ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID). Τέλος, η πρόβλεψη αξιοποίησης του συστήματος ηλεκτρονικής

ταυτοποίησης από τον ιδιωτικό τομέα ανταποκρίνεται στην παρότρυνση του Κανονισμού προς τα κράτη μέλη (σκέψη 17), ώστε να μπορεί ο ιδιωτικός τομέας «να βασίζεται στην ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας που χρησιμοποιείται ήδη ευρέως σε πολλά κράτη μέλη τουλάχιστον σε δημόσιες υπηρεσίες» και να διευκολύνεται η «πρόσβαση στις επιγραμμικές υπηρεσίες για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες σε διασυνοριακό επίπεδο».

Η εσωτερική αγορά και οι θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζουν οι Συνθήκες (ΣΕΕ – ΣΛΕΕ) έχουν δημιουργήσει μια πραγματικότητα στην ΕΕ, όπου οι πολίτες έχουν αναπτύξει πολλαπλούς δεσμούς με διάφορα κράτη μέλη. Η πραγματικότητα αυτή καθιστά τα κράτη μέλη παρόχους υπηρεσιών όχι μόνο στους πολίτες τους, αλλά και σε όλους τους πολίτες εντός της ΕΕ. Η ραγδαία ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών – απότοκος, σε ένα βαθμό, της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 – (πρέπει να) αφορά όλους τους πολίτες εντός της ΕΕ. Άλλωστε, η αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες καθοδηγεί τις δημόσιες πολιτικές στον τομέα αυτό. Υπό το πρίσμα αυτό, η δυνατότητα χρήσης των εθνικών μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID) είναι θεμελιώδους σημασίας.

5. Μελέτη περίπτωσης

Η μελέτη αφορά μια δημοφιλή υπηρεσία του gov.gr, με την οποία διαδίδεται σε ευρεία κλίμακα η χρήση μιας υπηρεσίας εμπιστοσύνης, ήτοι της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας. Πρόκειται για την υπηρεσία της Ψηφιακής Βεβαίωσης Εγγράφου και της Ψηφιακής Βεβαίωσης Ιδιωτικού Συμφωνητικού, η οποία αποτελεί κατ' ουσία εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 για την έκδοση ιδιωτικών εγγράφων μέσω του gov.gr. Η αξία της υπηρεσίας αυτής για την διάδοση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης έγκειται στο γεγονός ότι η χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε κάθε έγγραφο που εκδίδεται, όχι μόνο πιστοποιεί τη γνησιότητα του εγγράφου, αλλά λειτουργεί και ως μια τρόπον τινά «ψηφιακή βεβαίωση γνησίου υπογραφής» των φυσικών προσώπων που εκδίδουν το έγγραφο ή το ιδιωτικό συμφωνητικό, όπως αναλύεται στη συνέχεια.

Η υπηρεσία αποτελείται από δύο επιμέρους εφαρμογές, αμφοτέρως προσβάσιμες μέσα από το gov.gr: α) «Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου» και β) «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού». Οι δύο αυτές εφαρμογές καλύπτουν τις δύο βασικές περιπτώσεις έκδοσης εγγράφων, δηλαδή είτε από μόνο ένα είτε από περισσότερα φυσικά πρόσωπα.

Χρήστες των ανωτέρω εφαρμογών είναι τα φυσικά πρόσωπα που ενεργούν είτε για τον εαυτό τους ατομικά είτε ως νόμιμοι εκπρόσωποι νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας ή ως δικαστικοί συμπαραστάτες ή ως επίτροποι ανηλίκου. Η πρόσβαση γίνεται κατόπιν αυθεντικοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4727/2020 και συγκεκριμένα είτε με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων της ΓΓΠΣΔΔ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (κωδικοί taxisnet) είτε με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων των συστημάτων ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking) των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Εάν το έγγραφο εκδίδεται από ένα φυσικό πρόσωπο, τότε το τελευταίο εισέρχεται στην εφαρμογή «Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου» και μεταφορτώνει το έγγραφο σε μορφή pdf. Κατόπιν, το έγγραφο αποκτά τα χαρακτηριστικά ενός εγγράφου που εκδίδεται μέσω του gov.gr, τα οποία προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020. Συγκεκριμένα, στο κάτω μέρος κάθε σελίδας του εγγράφου αποτυπώνεται ο μοναδικός αναγνωριστικός αριθμός επαλήθευσης σε αλφαριθμητική μορφή και σε μορφή QR και στο τέλος του εγγράφου αποτυπώνεται η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στο τέλος του εγγράφου και κάτω από το όνομα του εκδότη τίθεται από την εφαρμογή «Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου» η ψηφιακή βεβαίωση της σύνταξης του εγγράφου από το φυσικό πρόσωπο που χρησιμοποίησε την εφαρμογή κατόπιν ηλεκτρονικής επαλήθευσης της ταυτότητάς του (αυθεντικοποίηση). Στην ψηφιακή βεβαίωση περιλαμβάνονται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και ο ΑΦΜ του εκδότη.

Εάν το έγγραφο εκδίδεται από περισσότερα φυσικά πρόσωπα, ο πρώτος κατά χρονική σειρά εκδότης εισέρχεται στην εφαρμογή «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού», μεταφορτώνει το έγγραφο σε μορφή .pdf και εισάγει σε ειδικό πεδίο της εφαρμογής τον ΑΦΜ, το όνομα και το επώνυμο των άλλων εκδοτών, ώστε οι τελευταίοι να εισέλθουν στην εφαρμογή για την έκδοση του ιδιωτικού εγγράφου. Οι τελευταίοι εισέρχονται στην εφαρμογή «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού», επιλέγουν το υπό έκδοση ιδιωτικό έγγραφο και επιβεβαιώνουν μέσω ειδικής επιλογής την έκδοσή του και από τους ίδιους. Στο τέλος του εγγράφου και κάτω από το όνομα του κάθε εκδότη τίθεται από την εφαρμογή «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού» η ψηφιακή βεβαίωση της σύνταξης του εγγράφου από τα φυσικά πρόσωπα που χρησιμοποίησαν την εφαρμογή κατόπιν ηλεκτρονικής επαλήθευσης της ταυτότητάς τους (αυθεντικοποίηση). Στην ψηφιακή βεβαίωση περιλαμβάνονται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και ο ΑΦΜ κάθε εκδότη. Τέλος, το έγγραφο αποκτά τα χαρακτηριστικά ενός εγγράφου που εκδίδεται μέσω του gov.gr, τα οποία προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 27 του ν.

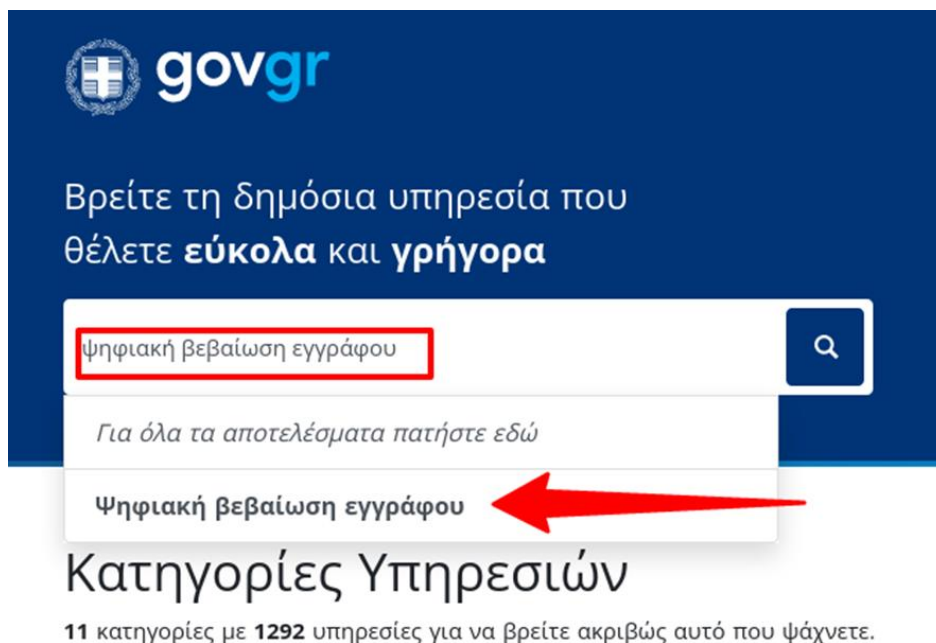
4727/2020. Συγκεκριμένα, στο κάτω μέρος κάθε σελίδας του εγγράφου αποτυπώνεται ο μοναδικός αναγνωριστικός αριθμός επαλήθευσης σε αλφαριθμητική μορφή και σε μορφή QR. Στο τέλος του εγγράφου και μετά την αυθεντικοποίηση και την έκδοση του εγγράφου από τον τελευταίο κατά χρονική σειρά εκδότη, αποτυπώνεται η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Τα ιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται μέσω των ανωτέρω εφαρμογών διακινούνται ως ηλεκτρονικά έγγραφα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) χωρίς να απαιτείται ηλεκτρονική υπογραφή ή άλλη ηλεκτρονική σφραγίδα και με ισχύ πρωτότυπου εγγράφου ή ως έντυπα έγγραφα, εφόσον εκτυπωθούν από το gov.gr, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και με ισχύ αντιγράφου. Για τη διακίνηση μπορεί να γίνει χρήση και των θυρίδων του gov.gr, εφόσον ο αποδέκτης του εγγράφου (δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας) διαθέτει θυρίδα.

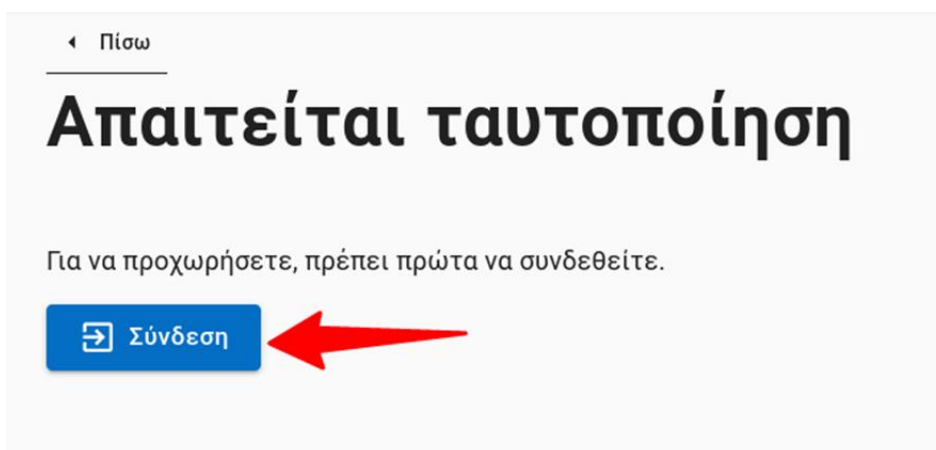
Τα ανωτέρω έγγραφα έχουν την ίδια νομική ισχύ με έγγραφα που φέρουν βεβαίωση γνήσιου υπογραφής, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας και συγκεκριμένα το άρθρο 11 του ν. 2690/1999. Επιπλέον, τα έγγραφα αυτά θεωρούνται και ως έγγραφος τύπος, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Αστικού Κώδικα και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από όλους τους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα ως έγκυρα έγγραφα. Οι φορείς-λήπτες μπορούν να επαληθεύσουν το περιεχόμενο των εγγράφων που λαμβάνουν μέσω ειδικής εφαρμογής του gov.gr. Για να επιτευχθεί το μέγιστο επίπεδο ασφάλειας, κρίθηκε αναγκαία η υποχρεωτική επαλήθευση του περιεχομένου των εγγράφων που εκδίδονται από την ανωτέρω υπηρεσία, ειδικά στην περίπτωση που τα έγγραφα αυτά διακινούνται ως έντυπα έγγραφα.

Σημαντικό, επίσης, είναι ότι για λόγους νομικής ισχύος, τα έγγραφα αυτά αποκτούν βέβαιη χρονολογία με τη θέση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στην οποία εμπεριέχεται εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα. Με τον τρόπο αυτό, απαλείφεται κάθε κίνδυνος αμφισβήτησης της χρονολογίας των εγγράφων αυτών, καθώς η ημερομηνία έκδοσης των εγγράφων αποτυπώνεται στην εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα.

Στις κάτωθι εικόνες αποτυπώνονται τα βασικά σημεία της νέας υπηρεσίας:

Εικόνα 20 - Αναζήτηση της υπηρεσίας στο gov.gr, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Εικόνα 21 - Οδηγία για την αυθεντικοποίηση του χρήστη της υπηρεσίας, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

govgr Επιλογή φορέα

Σε ποιον φορέα έχετε λογαριασμό;

 <p>Επιλέξτε ΓΓΠΣΔΔ (Κωδικοί Ταξισnet)</p>	 <p>Επιλέξτε Τράπεζα Πειραιώς</p>	 <p>Επιλέξτε Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος</p>
 <p>ALPHA BANK</p>	 <p>Eurobank</p>	 <p>attica bank</p>

Εικόνα 22 - Επιλογές αυθεντικοποίησης, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Επισκόπηση των στοιχείων σας

Επιβεβαιώστε ότι τα παρακάτω στοιχεία, με τα οποία έχετε συνδεθεί, είναι σωστά.

Όνομα	ΙΩΑΝΝΗΣ
Επώνυμο	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Φ.Μ.	9999999999

Συνέχεια

Εικόνα 23 - Επισκόπηση των βασικών στοιχείων του χρήστη, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Στοιχεία Υπογράφοντος

Όνομα Επώνυμο

Όνομα Πατρός Όνομα Μητρός

Α.Φ.Μ.

Ημερομηνία Γέννησης

Ημέρα Μήνας Έτος

Συνέχεια

Εικόνα 24 - Ο χρήστης έχει εισέλθει στην εφαρμογή και αφού αυθεντικοποιηθεί, εμφανίζονται τα στοιχεία του, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Δώστε το έγγραφο pdf προς υπογραφή

Συνημμένο έγγραφο (αρχείο pdf έως 5MB)

Αρχείο: Δεν έχει επιλεγθεί αρχείο

Περιήγηση... [Επιλέξτε αρχείο πατώντας εδώ](#)

Συνέχεια

Εικόνα 25 - Μετά την επιβεβαίωση των στοιχείων του, το φυσικό πρόσωπο μεταφορτώνει το προς υπογραφή έγγραφο σε μορφή pdf, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Εισαγωγή κωδικού επιβεβαίωσης

Σας έχει σταλεί με SMS κωδικός επιβεβαίωσης στο κινητό με αριθμό +30 [redacted]
Παρακαλούμε συμπληρώστε τον κωδικό στο πεδίο που ακολουθεί.

Κωδικός Επιβεβαίωσης

090064

Επιβεβαίωση

Δεν έλαβα κωδικό

Εικόνα 26 - Αφού το φυσικό πρόσωπο μεταφορτώσει το έγγραφο, αποστέλλεται από την ψηφιακή υπηρεσία κωδικός επιβεβαίωσης με SMS, προκειμένου να επαληθευτεί η υπογραφή του εγγράφου μέσω αυθεντικοποίησης και να τεθεί από το gov.gr η ψηφιακή βεβαίωση, <https://howto.gov>

Το έγγραφο εκδόθηκε

Ο κωδικός του εγγράφου
Pο7ου

Στοιχεία Υπογράφοντος

Όνομα [redacted]

Επώνυμο [redacted]

Όνομα Πατρός [redacted]

Όνομα Μητρός [redacted]

Α.Φ.Μ. [redacted]

Ημερομηνία Γέννησης [redacted]

Στοιχεία υπογραφής

Ημερομηνία Υπογραφής 23/11/2021 18:33:16

Κωδικός επαλήθευσης

Pο7ου [redacted]

Κατάσταση

Το έγγραφο εκδόθηκε

Πρότυπο

GNISIO-YPOGRAFIS

Ημερομηνία έκδοσης εγγράφου gov.gr

23/11/2021 18:33:16

Αποθηκεύστε στο αρχείο σας

Αποθηκεύστε το αρχείο PDF στη συσκευή σας.

[Αποθήκευση](#)

Εικόνα 27 - Ολοκληρώνεται η έκδοση του εγγράφου και είναι διαθέσιμο για περαιτέρω χρήση και αποθήκευση, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Εικόνα 28 - Προεπισκόπηση του εγγράφου με την ψηφιακή βεβαίωση και με όλα τα χαρακτηριστικά ενός εγγράφου που εκδίδεται μέσα από το gov.gr, <https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=845>

Συμπερασματικά, η χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας και της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής χρονοσφραγίδας προσδίδει στην ανωτέρω υπηρεσία «εμπιστοσύνη στις ηλεκτρονικές συναλλαγές», στοιχείο που αποτελεί έναν από τους βασικούς διακηρυγμένους στόχους του Κανονισμού. Ωστόσο, πέρα από την εισαγωγή και περαιτέρω διάδοση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, η υπηρεσία αυτή ανταποκρίνεται στο πνεύμα «ανοιχτότητας στην καινοτομία» που υιοθετεί ο Κανονισμός (σκέψη 26). Ως καινοτομία χαρακτηρίζεται ευρέως στη βιβλιογραφία «μια δημιουργική διαδικασία αναζήτησης και υλοποίησης νέων και αναδυόμενων λύσεων ασύμβατων προς τους καθιερωμένους τρόπους σκέψης ...» (Torfing & Triantafillou, 2016). Τόσο η νέα υπηρεσία όσο και η διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησής της παρουσιάζουν μια σειρά καινοτομικών στοιχείων, καθώς συνδυάζει περισσότερες πτυχές της καινοτομίας στον δημόσιο τομέα, όπως καταγράφονται από το Παρατηρητήριο του ΟΟΣΑ για την καινοτομία στον δημόσιο τομέα (ΟΟΣΑ, 2021). Συγκεκριμένα, πρόκειται για:

- Καινοτομία προσανατολισμένη στη βελτίωση, καθώς με την νέα υπηρεσία επιτυγχάνεται «βελτίωση του τρόπου με τον οποίο γίνονται τα πράγματα επί του παρόντος» (ΟΟΣΑ, 2021) και ειδικότερα βελτίωση της διαδικασίας παροχής βεβαίωσης περί του γνήσιου της υπογραφής σε ιδιωτικά έγγραφα.
- Προσαρμοστική καινοτομία, καθώς η νέα υπηρεσία αποτελεί μια «νέα προσέγγιση ως απάντηση στις μεταβαλλόμενες προσδοκίες των πολιτών», ιδίως σε μια

περίοδο προκλήσεων, όπως η πανδημία COVID-19, όπου οι πολίτες προσδοκούν ένα κράτος που να τους εξυπηρετεί εξ αποστάσεως και με χρήση μόνο μίας συσκευής.

- Καινοτομία προσανατολισμένη στην αποστολή, καθώς η νέα υπηρεσία εντάσσεται στη βασική αποστολή του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την επίτευξη υψηλού βαθμού ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους και της οικονομίας μέσα από την υιοθέτηση των βασικών αρχών της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού σε ένα περιβάλλον συνεργασίας ετερόκλητων στοιχείων. Το τελευταίο γίνεται εμφανές από το γεγονός ότι η ομάδα που δούλεψε για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της νέας υπηρεσίας αποτελείται από τεχνικούς, διοικητικούς και νομικούς.

Πέραν των ανωτέρω, η νέα υπηρεσία περιλαμβάνει και στοιχεία εννοιολογικής καινοτομίας, καθώς παρουσιάζει ένα νέο πλαίσιο που συμβάλλει στον «επαναπροσδιορισμό της φύσης συγκεκριμένων προβλημάτων και κατ' επέκταση, στον επαναπροσδιορισμό των λύσεών τους» (Τσαρτσάρα & Κουτσιούμπα, 2021). Συγκεκριμένα, εισάγει μια νέα αντίληψη ως προς το τι θεωρούμε υπογραφή και ποια μπορεί να είναι η βεβαιότητα περί του γνήσιου αυτής. Τα έγγραφα που εκδίδονται μέσω του gov.gr δεν φέρουν ούτε ιδιόχειρη ούτε ηλεκτρονική υπογραφή του εκδότη τους. Η «υπογραφή» των εγγράφων αυτών γίνεται μόνο μέσα από την πιστοποιημένη πρόσβαση σε ένα πληροφοριακό σύστημα του δημόσιου τομέα (gov.gr). Το gov.gr δεν βεβαιώνει γνήσιο υπογραφής, καθώς πουθενά δεν τίθεται υπογραφή. Βεβαιώνει μόνο ότι το έγγραφο εκδίδεται από ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα που χρησιμοποιούν αυτό το πληροφοριακό σύστημα ως πιστοποιημένοι χρήστες.

Με τον τρόπο αυτό, εισάγεται μια νέα εκδοχή ως προς την αντίληψη περί του τι μπορεί να θεωρείται ηλεκτρονικό έγγραφο και ως προς την νομική ισχύ που δύναται να έχει. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντική η ρύθμιση που περιλαμβάνεται ρητά στην οικεία υπουργική απόφαση (Υπουργός Επικρατείας, 2021) ότι τα έγγραφα που εκδίδονται μέσω της ανωτέρω υπηρεσίας «έχουν την ίδια ισχύ με έγγραφα που φέρουν βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999».

Από τα ανωτέρω γίνεται κατανοητό ότι η υπηρεσία αυτή αποτελεί μια κατεξοχήν καινοτόμα υπηρεσία, καθώς δεν συνιστά μια απλή ψηφιοποίηση της υφιστάμενης έγχαρτης διαδικασίας βεβαίωση γνήσιου υπογραφής, αλλά με την εισαγωγή νέων αντιλήψεων απαντά στις σημερινές προσδοκίες των πολιτών για ένα σύγχρονο ψηφιακό κράτος. Τέλος, συνιστά ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα «παντρέματος» τεχνολογίας και καινοτόμων ιδεών, επιβεβαιώνοντας ότι δεν είναι μόνο η χρήση της τεχνολογίας, η οποία,

άλλωστε, αποτελεί μία «μόνο από τις δυνάμεις που προωθούν σήμερα την καινοτομία» (Τσαρτσάρα & Κουτσιούμπα, 2021).

6. Πρόταση εισαγωγής υπηρεσίας

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται μια πρόταση εισαγωγής υπηρεσίας στον δημόσιο τομέα, στην οποία γίνεται χρήση τουλάχιστον μίας υπηρεσίας εμπιστοσύνης. Πρόκειται για την επέκταση του μορφότυπου των εγγράφων γον σε έγγραφα, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις που εκδίδουν οι φορείς του δημόσιου τομέα, όπως οι τελευταίοι οριοθετούνται από την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4727/2020.

Στο κεφάλαιο 3 της παρούσας εργασίας, αναλύθηκε πώς ο Κανονισμός επέδρασε στον τρόπο λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και συγκεκριμένα την επιρροή που είχε στη διαμόρφωση των εγγράφων γον. Από την ανωτέρω ανάλυση προέκυψε ότι η επίδραση της έννοιας της «εμπιστοσύνης στις ηλεκτρονικές συναλλαγές» που εισάγει και ρυθμίζει ο Κανονισμός είναι καταλυτική για τα έγγραφα γον, αφού μέσω της χρήσης υπηρεσιών εμπιστοσύνης (εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα και εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα), καθώς και άλλων στοιχείων (κωδικάριθμος, υπηρεσία επαλήθευσης εγγράφου, ηλεκτρονική ταυτοποίηση για την έκδοση) δημιουργούνται ηλεκτρονικά έγγραφα με υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης ως προς την ακεραιότητα και τη γνησιότητά τους, συμβάλλοντας ουσιωδώς στην «εμπιστοσύνη στις ηλεκτρονικές συναλλαγές», η οποία αποτελεί βασικό στόχο του Κανονισμού.

Στο κεφάλαιο 5 της παρούσας εργασίας, παρουσιάστηκε η υπηρεσία «Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου», με την οποία εφαρμόζεται το άρθρο 27 του ν. 4727/2020 σε όλα τα ιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται μέσω των εφαρμογών «Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου» και «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού». Από την περιγραφή των ανωτέρω εφαρμογών, προέκυψε ότι η αξία τους για την διάδοση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης έγκειται στο γεγονός ότι η χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε κάθε έγγραφο που εκδίδεται, όχι μόνο πιστοποιεί τη γνησιότητα του εγγράφου, αλλά λειτουργεί και ως μια τρόπον τινά «ψηφιακή βεβαίωση γνησίου υπογραφής» του/των φυσικού/-ών προσώπου/-ων που εκδίδει/-ουν το έγγραφο ή το ιδιωτικό συμφωνητικό, ενώ ταυτόχρονα η χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής χρονοσφραγίδας απαλείφει κάθε κίνδυνο αμφισβήτησης της χρονολογίας των εγγράφων αυτών, καθώς η ημερομηνία έκδοσης των εγγράφων αποτυπώνεται στην εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα, καθιστώντας τα έγγραφα αυτά «βέβαιης χρονολογίας».

Η συμβολή των εγγράφων γον στη διάδοση και εμπέδωση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης είναι σημαντική. Μπορεί, ωστόσο, να επεκταθεί περαιτέρω με την εφαρμογή του εν λόγω μορφότυπου εγγράφων σε όλα τα έγγραφα, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις που εκδίδουν οι φορείς του δημόσιου τομέα. Βασικό στοιχείο στην προτεινόμενη υπηρεσία αποτελεί η χρήση των θυρίδων των φορέων στο γον, οι οποίες θεσπίστηκαν με το άρθρο 26 του ν. 4727/2020 και η λειτουργία τους εξειδικεύτηκε με την υπ' αρ. 5620 ΕΞ 2021 (Β' 849) απόφαση του Υπουργού Επικρατείας.

Μπορούν να διακριθούν οι εξής δύο περιπτώσεις:

α) Ο υπάλληλος – χειριστής της θυρίδας του φορέα δημιουργεί το έγγραφο και το μεταφορτώνει στην θυρίδα, μέσω της οποίας αποκτά τα χαρακτηριστικά εγγράφου γον, δηλαδή την εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα και την εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης σε αλφαριθμητική μορφή και σε μορφή QR.

β) Ο υπάλληλος του φορέα δημιουργεί το έγγραφο στο πληροφοριακό σύστημα της υπηρεσίας του. Το γον αποκτά διασύνδεση με το πληροφοριακό σύστημα, προσδίδει στο δημιουργούμενο έγγραφο τα ανωτέρω χαρακτηριστικά εγγράφου γον και το αποστέλλει στη θυρίδα του φορέα.

Με την προτεινόμενη υπηρεσία όλα τα δημόσια έγγραφα μπορούν να αποκτήσουν ομοιομορφία και ενιαία εικόνα, μέσω της σήμανσής τους από το γον.gr. Ταυτόχρονα, η χρήση υπηρεσιών εμπιστοσύνης και η δυνατότητα επαλήθευσης του εγγράφου μέσω του αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης προσδίδουν αυξημένη ασφάλεια στην ηλεκτρονική διακίνηση. Τέλος, επιτυγχάνεται απλότητα και στη φυσική διακίνηση των εγγράφων αυτών, καθώς κάθε έγγραφο γον μπορεί να διακινηθεί και ως έντυπο έγγραφο *«χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και με ισχύ αντιγράφου»*, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020.

Μάλιστα, η διακίνηση των εγγράφων αυτών μπορεί να γίνει ακόμα απλούστερη, εάν υιοθετηθεί η ρύθμιση που ισχύει για τα δημόσια έγγραφα που αναρτώνται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια». Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 78 του ν. 4727/2020 *«(...) Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των αναρτημένων πράξεων τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικουμένων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ των φορέων»*. Ο μοναδικός αναγνωριστικός αριθμός επαλήθευσης μπορεί να λειτουργήσει στα έγγραφα γον, όπως λειτουργεί ο ΑΔΑ στα έγγραφα που αναρτώνται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια». Κατ' αυτόν τον τρόπο, η γνωστοποίηση – και μόνο – του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης θα

είναι αρκετή για την ανάκτηση του δημόσιου εγγράφου από κάθε ενδιαφερόμενο, χωρίς να απαιτείται η – ηλεκτρονική ή φυσική – διακίνησή του.

Για όλα τα ανωτέρω, απαιτούνται ορισμένες αναμορφώσεις στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και ειδικότερα στο άρθρο 27 του ν. 4727/2020. Στο Παράρτημα περιλαμβάνεται πρόταση τροποποίησης του εν λόγω άρθρου και σχέδιο υπουργικής απόφασης για την υλοποίηση της προτεινόμενης υπηρεσίας.

7. Παρουσίαση της πρότασης τροποποίησης του Κανονισμού eIDAS

A. Η πορεία προς την τροποποίηση του Κανονισμού

Ο Κανονισμός εκδόθηκε το 2014 ως το μόνο διασυνοριακό πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση (eID) φυσικών και νομικών προσώπων και για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Η συμβολή του στην περαιτέρω ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, μέσω της θέσπισης κανόνων για ασφαλείς διασυνοριακές ψηφιακές υπηρεσίες, είναι αδιαμφισβήτητη. Ωστόσο, σε ό,τι αφορά την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, ο Κανονισμός αφενός βασίζεται σε εθνικά συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που ακολουθούν διαφορετικά πρότυπα, αφετέρου επικεντρώνεται σε σχετικά μικρό τμήμα των αναγκών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης των πολιτών και των επιχειρήσεων: στην ασφαλή διασυνοριακή πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες.

Από την έκδοσή του μέχρι και σήμερα έχουν αλλάξει πολλά. Η ψηφιοποίηση όλων των λειτουργιών της κοινωνίας και κυρίως του κρατικού μηχανισμού έχει αυξηθεί θεαματικά. Το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 λειτούργησε ως καταλύτης για την επιτάχυνση της ψηφιοποίησης, με αποτέλεσμα σήμερα όλο και περισσότερες δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες να παρέχονται ψηφιακά. Η ψηφιοποίηση αναπτύσσεται σε ένα περιβάλλον, όπου κυριαρχούν οι προσδοκίες των χρηστών – πολιτών και επιχειρήσεων – για μεγαλύτερη ευκολία και ασφάλεια σε κάθε ψηφιακή δραστηριότητα, ιδίως στις περιπτώσεις που οι συναλλαγές έχουν ένα διασυνοριακό χαρακτήρα. Οι προσδοκίες αυτές δημιουργούν μια ζήτηση για βέλτιστες λύσεις ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που να προσφέρουν μεγαλύτερη ευελιξία ως προς το τι ανταλλάσσεται ψηφιακά – ποιο στοιχείο ταυτότητας ή χαρακτηριστικό ή προσόν ή σχέση – και ποιος έχει τον έλεγχο αυτών των δεδομένων. Πλέον, το επίκεντρο έχει μετατοπιστεί

από την παροχή και τη χρήση άκαμπτων ψηφιακών ταυτοτήτων στην παροχή και την εξάρτηση από ειδικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τις εν λόγω ταυτότητες. Υπάρχει αυξημένη ζήτηση για λύσεις ηλεκτρονικής ταυτότητας που να μπορούν να προσφέρουν αυτές τις δυνατότητες, παρέχοντας οφέλη αποδοτικότητας και υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης σε ολόκληρη την ΕΕ, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, με βάση την ανάγκη για ταυτοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας των χρηστών με υψηλό επίπεδο διασφάλισης.

Οι τάσεις αυτές συνδέονται με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 19ης Φεβρουαρίου 2020 με τίτλο «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης» (European Commission, Shaping Europe's digital future, 2020), στην οποία εξαγγέλθηκε η αναθεώρηση του Κανονισμού με τριπλό στόχο:

- βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του Κανονισμού
- επέκταση των οφελών του και στον ιδιωτικό τομέα
- προώθηση αξιόπιστων ψηφιακών ταυτοτήτων για όλους τους Ευρωπαίους

Στις 24.07.2020 εκκίνησε μια ανοιχτή δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση αυτή, όπου αποτυπώθηκαν ευκρινώς οι ανωτέρω τάσεις για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση. Το βασικό χαρακτηριστικό των δημιουργούμενων τάσεων είναι η ευελιξία των χρηστών στην ηλεκτρονική κοινοποίηση στοιχείων ταυτότητας, αλλά και διάφορων χαρακτηριστικών που τους έχουν αποδοθεί από τις εθνικές διοικήσεις, όπως για παράδειγμα η ικανότητα οδήγησης, η πιστοποίηση γνώσης ξένων γλωσσών, η πιστοποίηση ψηφιακών και άλλων δεξιοτήτων ή ακόμη και ένας πανεπιστημιακός τίτλος σπουδών. Οι προσδοκίες των χρηστών αποτυπώνουν μια ευκρινή ζήτηση για ένα «αυτοπροσδιοριζόμενο» περιβάλλον, όπου θα είναι δυνατή η διασυνοριακή μεταφορά και κοινή χρήση στοιχείων ταυτότητας και διάφορων διαπιστευτηρίων και χαρακτηριστικών.

Η πρόταση (European Commission, Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014, 2021) που διαμόρφωσε και δημοσίευσε η Επιτροπή στις 03.06.2021 αναφέρει ρητά στην αιτιολογική της έκθεση: *«Από την αξιολόγηση του κανονισμού eIDAS προέκυψε ότι ο ισχύων κανονισμός δεν ανταποκρίνεται στις νέες αυτές απαιτήσεις της αγοράς, κυρίως λόγω των εγγενών περιορισμών του στον δημόσιο τομέα, των περιορισμένων δυνατοτήτων και της πολυπλοκότητας που αντιμετωπίζουν οι ιδιωτικοί πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών όσον αφορά τη σύνδεσή τους στο σύστημα, της ανεπαρκούς διαθεσιμότητας κοινοποιημένων λύσεων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης σε όλα τα κράτη μέλη και της έλλειψης ευελιξίας του ώστε να μπορεί να υποστηρίξει διάφορες*

περιπτώσεις χρήσης. Επιπλέον, οι λύσεις ταυτότητας που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού eIDAS, όπως αυτές που προσφέρονται από παρόχους μέσω κοινωνικής δικτύωσης και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εγείρουν ανησυχίες όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων. Δεν μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις νέες απαιτήσεις της αγοράς και δεν διαθέτουν διασυνοριακή προσέγγιση για την αντιμετώπιση ειδικών τομεακών αναγκών όπου η ταυτοποίηση είναι ευαίσθητη και απαιτεί υψηλό βαθμό βεβαιότητας. Από την έναρξη ισχύος του μέρους του κανονισμού που αφορά την ηλεκτρονική ταυτοποίηση τον Σεπτέμβριο του 2018, μόνο 14 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει τουλάχιστον ένα σύστημα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης. Ως εκ τούτου, μόλις το 59 % των κατοίκων της ΕΕ έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστα και ασφαλή συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης σε διασυνοριακό επίπεδο. Μόνο 7 συστήματα είναι πλήρως κινητά, ανταποκρινόμενα στις τρέχουσες προσδοκίες των χρηστών. Δεδομένου ότι δεν είναι πλήρως λειτουργικοί όλοι οι τεχνικοί κόμβοι για τη διασφάλιση της σύνδεσης με το πλαίσιο διαλειτουργικότητας eIDAS, η διασυνοριακή πρόσβαση είναι περιορισμένη· ελάχιστες επιγραμμικές δημόσιες υπηρεσίες οι οποίες είναι προσβάσιμες σε εγχώριο επίπεδο μπορούν να προσεγγιστούν διασυνοριακά μέσω του δικτύου eIDAS. (...) Επιπλέον, το ισχύον πλαίσιο eIDAS δεν καλύπτει την παροχή ηλεκτρονικών χαρακτηριστικών, όπως ιατρικών πιστοποιητικών ή επαγγελματικών προσόντων, καθιστώντας δύσκολη τη διασφάλιση πανευρωπαϊκής νομικής αναγνώρισης των εν λόγω διαπιστευτηρίων σε ηλεκτρονική μορφή. Επιπλέον, ο κανονισμός eIDAS δεν επιτρέπει στους χρήστες να περιορίζουν την κοινοχρησία δεδομένων ταυτότητας σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο για την παροχή μιας υπηρεσίας.».

B. Εξέλιξη της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης: Το ευρωπαϊκό πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας

Από τα ανωτέρω, προέκυψε η ανάγκη για μια πιο εναρμονισμένη προσέγγιση στην ψηφιακή ταυτοποίηση, ώστε να μειωθούν οι κίνδυνοι και τα κόστη από τον σημερινό κατακερματισμό λόγω της χρήσης αποκλινουσών εθνικών λύσεων στην ηλεκτρονική ταυτοποίηση. Η ανάγκη αυτή εκφράζεται με την θέσπιση του πλαισίου για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα και στην ενσωμάτωση στην αναθεώρηση του Κανονισμού του πλαισίου για τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας. Στόχος του πλαισίου για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα είναι η «μετάβαση από την εξάρτηση από εθνικές λύσεις ψηφιακής ταυτότητας και μόνο, στην παροχή ηλεκτρονικών

βεβαιώσεων χαρακτηριστικών που ισχύουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο» (European Commission, Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 , 2021).

Εικόνα 29 - «Ψηφιακή Ταυτότητα για όλους τους Ευρωπαίους» (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021), μόνο το 60% περίπου του πληθυσμού της ΕΕ σε 14 κράτη μέλη είναι σε θέση να χρησιμοποιεί την εθνική του ηλεκτρονική ταυτότητα σε διασυνοριακό επίπεδο. Επιπλέον, μόνο το 14% των παρόχων βασικών δημόσιων υπηρεσιών σε όλα τα κράτη μέλη επιτρέπουν τη διασυνοριακή επαλήθευση ταυτότητας με σύστημα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, για παράδειγμα για την απόδειξη της ταυτότητας ενός προσώπου στο διαδίκτυο χωρίς την ανάγκη κωδικού πρόσβασης. Τα ανωτέρω στοιχεία της Επιτροπής περιλαμβάνουν και στοιχεία από έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, σύμφωνα με την οποία το 72% των χρηστών επιθυμούν να γνωρίζουν τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων τους, όταν χρησιμοποιούν λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ το 63% των πολιτών της ΕΕ επιθυμούν μια ασφαλή ενιαία ψηφιακή ταυτότητα για όλες τις διαδικτυακές υπηρεσίες.

Το ψηφιακό πορτοφόλι σαν έννοια δεν είναι καινούργια. Η αγορά – ενίοτε και η δημόσια διοίκηση – έχει αναπτύξει υπηρεσίες ψηφιακού πορτοφολιού για μια σειρά συναλλαγών, όπως φύλαξη εικονικών τραπεζικών καρτών και πληρωμή με αυτές, αποθήκευση καρτών επιβίβασης για τα ταξίδια ή ενσωμάτωση πιστοποιητικών που σχετίζονται με τον εμβολιασμό ή τη νόσηση ή τον διαγνωστικό έλεγχο για τον κορωνοϊό COVID-19. Το πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας έχει αντίστοιχη λειτουργία, διαχειριζόμενο διαπιστευτήρια που έχουν σχέση με στοιχεία της ταυτότητας ή με άλλα χαρακτηριστικά του προσώπου, γεγονός που επιτρέπει στο πρόσωπο να αποδεικνύει την ταυτότητά του ή κάποιο άλλο χαρακτηριστικό του, ώστε να έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες (ψηφιακές και μη) ή να μπορεί να ανταλλάσσει ηλεκτρονικά έγγραφα. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ενός ψηφιακού πορτοφολιού είναι η ευελιξία στην κοινοποίηση δεδομένων, στοιχείο που επιτρέπει στο πρόσωπο να κοινοποιήσει και να αποδείξει μόνο

ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό του που περιέχεται μέσα σε ένα διαπιστευτήριο (π.χ. ημερομηνία γέννησης), χωρίς να αναγκάζεται να κοινοποιήσει όλα τα υπόλοιπα στοιχεία ταυτότητας ή άλλα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Σήμερα, η επίδειξη μιας υλικής ταυτότητας δεν παρέχει την ευελιξία αυτή.

Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στον Κανονισμό, η ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα θα είναι διαθέσιμη στους πολίτες, τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις της ΕΕ που επιθυμούν να αποδείξουν την ταυτότητά τους ή να επιβεβαιώσουν ορισμένες προσωπικές πληροφορίες. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για διαδικτυακές όσο και για μη διαδικτυακές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες σε όλη την ΕΕ. Κάθε πολίτης της ΕΕ που διαμένει στην Ένωση θα μπορεί να χρησιμοποιεί ένα προσωπικό ψηφιακό πορτοφόλι.

«Κάθε φορά που μια εφαρμογή ή ένας ιστότοπος μας ζητά να δημιουργήσουμε μια νέα ψηφιακή ταυτότητα ή να συνδεθούμε εύκολα μέσω μιας μεγάλης πλατφόρμας, δεν έχουμε ιδέα τι συμβαίνει στα δεδομένα μας στην πραγματικότητα. Γι' αυτόν τον λόγο η Επιτροπή θα προτείνει μια ασφαλή ευρωπαϊκή ηλεκτρονική ταυτότητα. Μια ταυτότητα στην οποία θα έχουμε εμπιστοσύνη, και την οποία θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι πολίτες οπουδήποτε στην Ευρώπη, για οποιαδήποτε συναλλαγή, από την πληρωμή των φόρων τους έως την ενοικίαση ενός ποδηλάτου. Μια τεχνολογία στο πλαίσιο της οποίας εμείς οι ίδιοι θα μπορούμε να ελέγχουμε ποια δεδομένα χρησιμοποιούνται και πώς.»

Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης, 16 Σεπτεμβρίου 2020

Εικόνα 30 - Δήλωση της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)

Τα ανωτέρω αποτυπώνονται ρητά στις εισαγωγικές σκέψεις της πρότασης του Κανονισμού για την τροποποίηση του Κανονισμού eIDAS. «Όλα τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει να παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα ταυτοποίησης και επαλήθευσης ταυτότητας εντός και εκτός διαδικτύου σε διασυνοριακό επίπεδο για την πρόσβαση σε ευρύ φάσμα δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών», ενώ τα «ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει επίσης να επιτρέπουν στους χρήστες να δημιουργούν εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές και σφραγίδες» (σκέψη 9). «Μόνον οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να παρέχουν υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης όσον αφορά την εξακρίβωση της ταυτότητας ενός προσώπου και, συνεπώς, να παρέχουν διασφάλιση ότι το πρόσωπο που επικαλείται ή δηλώνει συγκεκριμένη ταυτότητα είναι πράγματι το πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι. Ως εκ τούτου, είναι

αναγκαίο τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας να βασίζονται στη νόμιμη ταυτότητα των πολιτών, λοιπών κατοίκων ή νομικών οντοτήτων.» (σκέψη 9).

Επιπλέον, θα πρέπει να είναι δυνατή η «έκδοση και ο χειρισμός αξιόπιστων ψηφιακών χαρακτηριστικών και η συμβολή στη μείωση του διοικητικού φόρτου, καθώς και να παρέχεται στους πολίτες και τους λοιπούς κατοίκους η δυνατότητα να τα χρησιμοποιούν στις ιδιωτικές και δημόσιες συναλλαγές τους. Οι πολίτες και οι λοιποί κάτοικοι θα πρέπει να είναι σε θέση, για παράδειγμα, να αποδεικνύουν ότι είναι κάτοχοι έγκυρης άδειας οδήγησης που έχει εκδοθεί από αρχή κράτους μέλους, την οποία μπορούν να εξακριβώσουν και στην οποία μπορούν να βασιστούν οι αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών, καθώς και να βασίζονται στα διαπιστευτήρια κοινωνικής ασφάλισής τους ή σε μελλοντικά ψηφιακά ταξιδιωτικά έγγραφα σε διασυνοριακό πλαίσιο» (σκέψη 26). Για τον σκοπό αυτό, κάθε «οντότητα που συλλέγει, δημιουργεί και εκδίδει πιστοποιημένα χαρακτηριστικά, όπως διπλώματα, άδειες, πιστοποιητικά γέννησης, θα πρέπει να μπορεί να καταστεί πάροχος ηλεκτρονικής βεβαίωσης χαρακτηριστικών. Τα βασιζόμενα μέρη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών ως ισοδύναμες με τις βεβαιώσεις σε έντυπη μορφή.» (σκέψη 27). Πρόκειται για αναγνώριση νομικής ισχύος στις ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών, η οποία περιλαμβάνεται στο νέο άρθρο 45α της πρότασης Κανονισμού.

Η χρηστικότητα των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας θα ήταν ατελής αν δεν θεσπιζόταν η υποχρεωτική αποδοχή τους από τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως όταν «πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες» (βλ. Google, Facebook, Apple, Amazon) απαιτούν από τους χρήστες να επαληθεύουν την ταυτότητα για να έχουν πρόσβαση σε επιγραμμικές υπηρεσίες. Στόχος της πρότασης είναι να αλλάξει το τοπίο στην ηλεκτρονική ταυτοποίηση καθιστώντας τον ιδιωτικό τομέα και ιδίως τις ανωτέρω πλατφόρμες υπόχρεες «στην αποδοχή της χρήσης ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας κατόπιν εθελοντικού αιτήματος του χρήστη», τηρώντας «παράλληλα την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων» (σκέψη 28).

Τέλος, βασικό χαρακτηριστικό του σχεδιασμού των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας είναι η δυνατότητα επιλεκτικής γνωστοποίησης δεδομένων ταυτότητας και άλλων χαρακτηριστικών στα βασιζόμενα μέρη (σκέψη 29), παρέχοντας τη ζητούμενη ευελιξία στον διαμοιρασμό και γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς ηλεκτρονικής ταυτοποίησης.

Τα ανωτέρω αποτυπώνονται στα νέα άρθρα 6α, 6β, 6γ και 6δ της πρότασης Κανονισμού (European Commission, Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 , 2021).

Εικόνα 31 - Παράδειγμα χρήσης τους ψηφιακού πορτοφολιού σε τραπεζική συναλλαγή – Το πριν (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)

Εικόνα 32 - Παράδειγμα χρήσης τους ψηφιακού πορτοφολιού σε τραπεζική συναλλαγή – Το μετά (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021)

Με την θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα που βασίζεται στην αναθεώρηση του ισχύοντος πλαισίου, η Επιτροπή αναμένει ότι τουλάχιστον το 80% των πολιτών θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν μια λύση ψηφιακής ταυτότητας για

πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες έως το 2030 (European Commission, Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα, 2021). Αυτό θα απαιτήσει υψηλό επίπεδο ασφάλειας όσον αφορά όλες τις πτυχές της παροχής ψηφιακής ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης ευρωπαϊκού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας, και την υποδομή για τη συλλογή, αποθήκευση και γνωστοποίηση δεδομένων ψηφιακής ταυτότητας (European Commission, Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 , 2021).

Γ. Νέες υπηρεσίες εμπιστοσύνης

Πέρα από τις αλλαγές στον τομέα της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, η πρόταση επεκτείνει τον τρέχοντα κατάλογο υπηρεσιών εμπιστοσύνης με τρεις νέες εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης:

- Υπηρεσία ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης
- Ηλεκτρονικά καθολικά
- Διαχείριση διατάξεων εξ αποστάσεως δημιουργίας ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων

Ομοίως, μεταβάλλεται και ο ορισμός της υπηρεσίας εμπιστοσύνης ως εξής: Ηλεκτρονική υπηρεσία, συνήθως παρεχόμενη έναντι πληρωμής, η οποία συνίσταται: α) στη δημιουργία, εξακρίβωση και επικύρωση ηλεκτρονικών υπογραφών, ηλεκτρονικών σφραγίδων ή ηλεκτρονικών χρονοσφραγίδων, ηλεκτρονικών υπηρεσιών συστημένης παράδοσης, ηλεκτρονικής βεβαίωσης χαρακτηριστικών και πιστοποιητικών που σχετίζονται με τις υπηρεσίες αυτές, β) στη δημιουργία, εξακρίβωση και επικύρωση πιστοποιητικών γνησιότητας ιστοτόπων, γ) στη διαφύλαξη ηλεκτρονικών υπογραφών, σφραγίδων ή πιστοποιητικών που σχετίζονται με τις υπηρεσίες αυτές, δ) στην ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ηλεκτρονικών εγγράφων, ε) στη διαχείριση διατάξεων εξ αποστάσεως δημιουργίας ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων, στ) στην καταχώριση ηλεκτρονικών δεδομένων σε ηλεκτρονικό καθολικό.

Σύμφωνα με την σκέψη 33 της πρότασης Κανονισμού «(π)ολλά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει εθνικές απαιτήσεις για τις υπηρεσίες που παρέχουν ασφαλή και αξιόπιστη ψηφιακή αρχειοθέτηση, προκειμένου να καταστεί δυνατή η μακροπρόθεσμη διαφύλαξη των ηλεκτρονικών εγγράφων και των συναφών υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Για τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και της εμπιστοσύνης, είναι σημαντικό να παρασχεθεί νομικό πλαίσιο που να διευκολύνει τη διασυνοριακή αναγνώριση των εγκεκριμένων υπηρεσιών

ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης.». Για τον λόγο αυτό, το νέο άρθρο 45ζ της πρότασης Κανονισμού προβλέπει ότι *«εγκεκριμένη υπηρεσία ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης ηλεκτρονικών εγγράφων μπορεί να παρέχεται μόνο από εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης ο οποίος χρησιμοποιεί διαδικασίες και τεχνολογίες ικανές να επεκτείνουν την αξιοπιστία του ηλεκτρονικού εγγράφου πέραν της περιόδου τεχνολογικής ισχύος»*.

Ως «ηλεκτρονικό καθολικό» η πρόταση Κανονισμού ορίζει *«το απαραβίαστο ηλεκτρονικό αρχείο δεδομένων, το οποίο διασφαλίζει τη γνησιότητα και την ακεραιότητα των δεδομένων που περιέχει, την ακρίβεια της ημερομηνίας και της ώρας τους, καθώς και της χρονολογικής σειράς τους»*. Ένα ηλεκτρονικό καθολικό συνδυάζει την ισχύ της χρονοσφράγισης των δεδομένων με τη βεβαιότητα σχετικά με τον φορέα προέλευσης των δεδομένων, κατά τρόπο παρόμοιο με την ηλεκτρονική υπογραφή, έχει δε το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι καθιστά δυνατή την εφαρμογή πιο αποκεντρωμένων μοντέλων διακυβέρνησης, τα οποία είναι κατάλληλα για πολυμερείς συνεργασίες. Για παράδειγμα, δημιουργεί αξιόπιστη διαδρομή ελέγχου για την προέλευση των εμπορευμάτων στο διασυνοριακό εμπόριο, στηρίζει την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, καθιστά δυνατές τις αγορές ευελιξίας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και υποστηρίζει περισσότερο αποδοτικές και μετασχηματιστικές δημόσιες υπηρεσίες (European Commission, Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 , 2021). Τα εγκεκριμένα ηλεκτρονικά καθολικά καταγράφουν τα δεδομένα με τρόπο που διασφαλίζει τη μοναδικότητα, τη γνησιότητα και την ορθή αλληλουχία των καταχωρίσεων δεδομένων με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι απαραβίαστα.

Τέλος, ένεκα της ευρύτατης διάδοσης της χρήσης απομακρυσμένων ΕΔΔΥ (μέσω υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους) για τη δημιουργία ηλεκτρονικών υπογραφών – τάση που προβλέφθηκε ήδη από την πρώτη δημοσίευση του Κανονισμού (σκέψη 52) και επαληθεύτηκε από την ελληνική πρακτική τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, η πρόταση Κανονισμού εισάγει τη διαχείριση διατάξεων εξ αποστάσεως δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής ως αυτοτελή υπηρεσία εμπιστοσύνης με συγκεκριμένες απαιτήσεις προς τους εγκεκριμένους παρόχους, οι οποίες αναλύονται στο νέο άρθρο 29α.

Η πρόταση Κανονισμού για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 όσον αφορά τη θέσπιση πλαισίου για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα έχει κατατεθεί από την Επιτροπή και ακολουθείται η συνήθης νομοθετική διαδικασία (άρθρο 294

ΣΛΕΕ) για την έκδοση του αναθεωρημένου eIDAS από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

8. Συμπεράσματα

Αν και με καθυστέρηση, η Ελλάδα αξιοποίησε σημαντικά τα οφέλη από τις ρυθμίσεις του Κανονισμού. Η επίδραση των προβλέψεων του eIDAS στον ψηφιακό μετασχηματισμό του κράτους και της οικονομίας είναι σημαντική, ενώ οι προοπτικές από την περαιτέρω αξιοποίηση των υπηρεσιών που ρυθμίζει αναμένεται να επηρεάσουν θετικά την ψηφιακή εξέλιξη τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Η επικείμενη αναθεώρηση του Κανονισμού και το προτεινόμενο ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ψηφιακή ταυτότητα αναμένεται να αλλάξει άρδην την ψηφιακή καθημερινότητα των πολιτών εντός της ΕΕ, δίνοντας των έλεγχο των προσωπικών δεδομένων στα ίδια τα υποκείμενα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- EUR-Lex. (2014). *Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014*. Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32014R0910>
- European Commission . (2022). *Discover eIDAS*. Ανάκτηση από <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/node/91#ecl-inpage-kpffxite>
- European Commission. (2016, Φεβρουάριος 29). *Questions & Answers on Trust Services under eIDAS*. Ανάκτηση από Τοποθεσία Web της European Commission: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/questions-answers-trust-services-under-eIDAS>
- European Commission. (2020). *Shaping Europe's digital future*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/shaping-europe-digital-future_en
- European Commission. (2021). *Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-digital-identity_el
- European Commission. (2021). *Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014* . Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52021PC0281>
- Torfig, J., & Triantafillou, P. (2016). *Enhancing public innovation by transforming public governance?* Cambridge University Press.
- ΑΑΔΕ. (2022). *myAADElive*. Ανάκτηση από <https://myaadelive.gov.gr/dsae2/govdesk/faces/pages/mainmenu/init.xhtml;jsessionid=PPWKHnveoWMCSsYjztpC636PEgAAhbW8cNjNcjs5xFFxjkGhFgL7!130725768?faces-redirect=true>
- ΑΠΕΔ, Α. (2022). *ΑΠΕΔ - Ψηφιακές Υπογραφές*. Ανάκτηση από Τοποθεσία Web της ΑΠΕΔ: <https://aped.gov.gr/>
- ΓΓΨΔΑΔ. (2022). *Στατιστικά Στοιχεία gov*. Ανάκτηση από <https://www.secdigital.gov.gr/stats/>
- Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, g. (2021). *ΜΑΘΕΤΟ GOV.GR*. Ανάκτηση από <https://howto.gov.gr/course/view.php?id=19>
- Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, g. (2022). *Εξυπηρέτηση με τηλεδιάσκεψη από Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)*. Ανάκτηση από <https://www.gov.gr/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/ex-apostaseos-exuperetese-politon/exuperetese-me-telediaskepse-aro-kentro-exupereteses-politon-kep>
- Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. (2020). *Αποφάσεις ΔΣ*. Ανάκτηση από <http://www.hcmc.gr/>
- Ζαχαρόπουλος, Δ., & Κοντογιώργης, Δ. (2021). *Μελέτη για τις Ηλεκτρονικές Υπογραφές*. Αθήνα: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης - ΕΔΥΤΕ.
- ΗΔΙΚΑ. (2020). *Εθνικό Μητρώο ΑΤΛΑΣ*. Ανάκτηση από <https://www.atlas.gov.gr/ATLAS/Pages/Home.aspx>

- ΚΣΗΔΕ, Υ. (2022). *ΚΣΗΔΕ Υποστήριξη*. Ανάκτηση από <https://support.mindigital-shde.gr/%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%8e%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82/>
- ΟΟΣΑ. (2021). *Understanding public sector innovation: Launching innovation briefs on OPSI's Public Sector Innovation Facets*. Ανάκτηση από OPSI - Observatory of Public Sector Innovation: <https://oecd-opsi.org/understanding-public-sector-innovation-launching-innovation-briefs-on-opsis-public-sector-innovation-facets/>
- Τσαρτσάρα, Α., & Κουτσιούμπα, Μ. (2021). *Καινοτομίες στη Δημόσια Διοίκηση, Καλές Πρακτικές στην Ελλάδα & στο Εξωτερικό*. ΕΚΔΔΑ.
- ΤτΕ, Ε. (2020). *Κείμενα νομοθετικού χαρακτήρα*. Ανάκτηση από <https://www.bankofgreece.gr/trapeza/nomiko-plaisio/keimena-nomothetikoy-xarakthra?topics=136484f3-9528-4a6e-bc49-f36c0fe7feef>
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. (2022). *Δελτία Τύπου - Ανακοινώσεις*. Ανάκτηση από <https://mindigital.gr/archives/3131>
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. (χ.χ.). *Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025*. Ανάκτηση από <https://digitalstrategy.gov.gr/>
- Υπουργός Επικρατείας. (2021). *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*. Ανάκτηση από Υπουργική απόφαση: (Υπουργός Επικρατείας, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2021)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. Σχέδιο τροποποίησης του άρθρου 27 του ν. 4727/2020

Άρθρο

Έκδοση δημοσίων εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης – Αντικατάσταση του άρθρου 27 του ν. 4727/2020

Στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 (Α' 184) προστίθεται η δυνατότητα έκδοσης δημοσίων εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης και στην παρ. 4 προστίθεται η δυνατότητα επίκλησης του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης και το άρθρο 27 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 27

- Έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης
1. Κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για τον εαυτό του ατομικά ή ως νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου (χρήστης) δύναται να εκδίδει έγγραφα μέσω της ΕΨΠ. Στην έννοια του χρήστη περιλαμβάνονται και τα φυσικά πρόσωπα που ενεργούν ως δικαστικοί συμπαραστάτες. Την ίδια δυνατότητα έχουν και οι υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα, όταν εκδίδουν δημόσια έγγραφα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.
 2. Για την έκδοση εγγράφων μέσω της ΕΨΠ απαιτείται η προηγούμενη αυθεντικοποίηση του χρήστη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 24. Οι χρήστες – υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα αυθεντικοποιούνται με τη χρήση των Κωδικών Δημόσιας Διοίκησης της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
 3. Τα έγγραφα της παρ. 1 φέρουν μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης και προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από όλους τους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες:
 - α) Ως ηλεκτρονικά έγγραφα διακινούμενα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), χωρίς να απαιτείται ηλεκτρονική υπογραφή ή άλλη ηλεκτρονική σφραγίδα και με ισχύ πρωτότυπου εγγράφου.
 - β) Ως έντυπα έγγραφα, εφόσον εκτυπωθούν από τη διαδικτυακή εφαρμογή της ΕΨΠ, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και με ισχύ αντιγράφου.
 4. Η επαλήθευση του περιεχομένου του εγγράφου από τον λήπτη γίνεται μέσω της υπηρεσίας επαλήθευσης που παρέχεται από την ΕΨΠ με τη χρήση του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης. Αρκεί η επίκληση του αριθμού αυτού για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των δημοσίων εγγράφων που έχουν εκδοθεί μέσω της ΕΨΠ, τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικουμένων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ των φορέων.».

Β. Σχέδιο υπουργικής απόφασης για την έκδοση δημοσίων εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΝΙΑΙΑΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ταχ. Δ/ση: Φραγκούδη 11 & Αλ. Πάντου, Καλλιθέα
Τηλέφωνο:
E-mail:

Καλλιθέα,

ΑΠ:

ΘΕΜΑ: «Έκδοση δημοσίων εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης»

ΑΠΟΦΑΣΗ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L 257/73),

β) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27^{ης} Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119/1),

γ) του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184), και ιδίως του άρθρου 27 και της παρ. 18 του άρθρου 107,

δ) του ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137),

ε) του άρθρου 47 του ν. 4623/2019 «Ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών, διατάξεις για την ψηφιακή διακυβέρνηση, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις και άλλα επείγοντα ζητήματα» (Α' 134),

στ) του άρθρου 16 του ν. 4704/2020 «Επιτάχυνση και απλούστευση της ενίσχυσης οπτικοακουστικών έργων, ενίσχυση της Ψηφιακής Διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις» (Α' 133),

ζ) του άρθρου 90 του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133),

η) του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119),

θ) του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121),

ι) του π.δ. 40/2020 «Οργανισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» (Α' 85),

2. Την υπ' αρ. Υ6/9.7.2019 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υπουργό Επικρατείας» (Β' 2902).

3. Την υπ' αρ. 3981/25.2.2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Παροχή Υπηρεσίας Αυθεντικοποίησης Χρηστών OAuth2.0 σε Πληροφοριακά Συστήματα τρίτων Φορέων» (Β' 762).

4. Την υπ' αρ. 29810 ΕΞ 2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Διαδικασία αυθεντικοποίησης υπαλλήλων του δημοσίου τομέα σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες» (Β' 4798).

5. Την υπ' αρ. 5620 ΕΞ 2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων για την υποβολή αιτήσεων και την έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ) καθώς και για τη χρήση των θυρίδων φορέων και χρηστών που τηρούνται σε αυτή» (Β' 849).

6. Το γεγονός ότι από την έκδοση της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Αντικείμενο της παρούσας αποτελεί ο καθορισμός της δυνατότητας έκδοσης δημοσίων εγγράφων με χρήση υπηρεσίας διαθέσιμης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ), σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4727/2020.

2. Στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας εντάσσονται τα δημόσια έγγραφα, όπως οριοθετούνται στην παρ. 10 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020.

Άρθρο 2

Πρόσβαση των χρηστών

1. Χρήστες της υπηρεσίας είναι οι υπάλληλοι των φορέων του δημοσίου τομέα της παρ. 57 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020.

2. Η πρόσβαση των χρηστών γίνεται κατόπιν αυθεντικοποίησης, με χρήση των Κωδικών Δημόσιας Διοίκησης, σύμφωνα με την υπ' αρ. 29810 ΕΞ 2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας (Β' 4798).

Άρθρο 3

Διαδικασία έκδοσης δημοσίων εγγράφων με χρήση της θυρίδας φορέα

1. Ο υπάλληλος – χειριστής της θυρίδας κάθε φορέα του δημοσίου τομέα μεταφορτώνει σε μορφή pdf στη θυρίδα το δημόσιο έγγραφο που έχει συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους και φέρει τα

στοιχεία του τελικώς υπογράφοντα. Κατόπιν, η θυρίδα μέσω ειδικής λειτουργίας αποτυπώνει στο έγγραφο τα εξής:

- α) την προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
 - β) την εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
 - γ) τον μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης σε αλφαριθμητική μορφή και σε μορφή QR.
2. Μετά την αποτύπωση των ανωτέρω, το δημόσιο έγγραφο είναι διαθέσιμο στη θυρίδα του φορέα.

Άρθρο 4

Διαδικασία έκδοσης δημοσίων εγγράφων μέσω διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών (APIs)

1. Ο αρμόδιος υπάλληλος κάθε φορέα του δημόσιου τομέα συντάσσει κατά τους νόμιμους τύπους το δημόσιο έγγραφο, το οποίο και υπογράφεται αρμοδίως. Κατόπιν, το πληροφοριακό σύστημα της υπηρεσίας του συνδέεται μέσω διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών (APIs) με την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr), όπου αποτυπώνονται στο δημόσιο έγγραφο τα εξής:

- α) την προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
 - β) την εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
 - γ) τον μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης σε αλφαριθμητική μορφή και σε μορφή QR.
2. Μετά την αποτύπωση των ανωτέρω, το δημόσιο έγγραφο είναι διαθέσιμο στη θυρίδα του φορέα.

Άρθρο 5

Διακίνηση και ισχύς των δημοσίων εγγράφων της ΕΨΠ

1. Τα δημόσια έγγραφα που εκδίδονται σύμφωνα με ανωτέρω διακινούνται ως ηλεκτρονικά έγγραφα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) ή ως έντυπα έγγραφα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020. Για τη διακίνηση είναι δυνατή και η χρήση των θυρίδων της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης (ΕΨΠ), εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες.
2. Τα ανωτέρω έγγραφα έχουν την ισχύ πρωτότυπου δημοσίου εγγράφου κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους και ισχύ ακριβούς αντιγράφου κατά την έντυπη διακίνησή τους.
3. Ο λήπτης των ανωτέρω εγγράφων μπορεί να επαληθεύσει το περιεχόμενό τους, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020. Ειδικά όταν τα ανωτέρω έγγραφα διακινούνται ως έντυπα έγγραφα, η επαλήθευση του περιεχομένου τους, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, είναι υποχρεωτική για τον φορέα-λήπτη τους.
4. Για τη διακίνηση των ανωτέρω εγγράφων, αρκεί και μόνο η γνωστοποίηση του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης. Με τη χρήση του αριθμού αυτού, ο λήπτης μπορεί να ανακτήσει ηλεκτρονικά κάθε δημόσιο έγγραφο που εκδόθηκε μέσω της ΕΨΠ. Για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των δημοσίων εγγράφων που έχουν εκδοθεί μέσω της ΕΨΠ, αρκεί και μόνο η επίκληση του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης.
5. Με τη θέση της προηγμένης ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στην οποία εμπεριέχεται εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα, τα ανωτέρω έγγραφα αποκτούν βέβαιη χρονολογία. Η ημερομηνία έκδοσης των εγγράφων αποτυπώνεται στην εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα.

Άρθρο 6

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας, κατά την έννοια της περ. 7 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων - ΓΚΠΔ), για τους σκοπούς της λειτουργίας των εφαρμογών της παρούσας.
2. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των κατάλληλων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας των διακινούμενων δεδομένων, πληροφοριών και εγγράφων και, κατ' ελάχιστον, της καταγραφής και παρακολούθησης των προσβάσεων, της διασφάλισης ιχνηλασιμότητας και της προστασίας των διακινούμενων δεδομένων από κάθε παραβίαση, καθώς και από σκόπιμη ή τυχαία απειλή.
3. Τα δημόσια έγγραφα που εκδίδονται μέσω των εφαρμογών της παρούσας αποθηκεύονται στη θυρίδα του φορέα έκδοσης. Για την τήρηση των ανωτέρω εγγράφων στις θυρίδες ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 26 του ν. 4727/2020 και την υπ' αρ. 5620 ΕΞ 2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας (Β' 849).

Άρθρο 7

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει από τη δημοσίευσή της στην εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ε.Π.
**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ**
LONEX

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.)

Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Τάυρος

τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479

www.ekdd.gr